

Niina Miettinen, Anne Arvonen

Lausuntoyhteenveto

HALLITUKSEN ESITYS- LUONNOS LAIKSI

Sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta

Helsinki 2017

■ SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

KUVAILEHTI

Julkaisija	Päivämäärä
Sosiaali- ja terveysministeriö	3.1.2017
Tekijät	Toimeksiantaja
Niina Miettinen, Anne Arvonen	Sosiaali- ja terveysministeriö
	HARE-numero ja toimielimen asettamispäivä
	STM057:00/2016, 30.8.2016

Muiston nimi

Lausuntoyhteenveto: Hallituksen esitysluonnos laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta

Tiivistelmä

■ Hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta saatiin lausuntoja 246 eri taholta. Lausunnonantajat on lueteltu yhteenvedon lopussa. Lausuntoyhteenveto on jaettu kahteen osioon, joista ensimmäisessä käydään läpi monivalinnan tulokset perusteluineen, ja toisessa esitetään kooste vapaamuotoisista huomioista. Monivalintakysymyksillä kartoitettiin lausunnonantajien suhtautumista lakiehdotuksen keskeiseen sisältöön. Kyselyssä yksimielisintä kannatusta saivat lain soveltaminen samalla tavalla kaikkiin palveluntuottajiin, sekä oletus hallinnollisen työn vähenemisestä ja valvontamahdollisuuksien paranemisesta yhteisen palveluyksikön kohdalla. Myös vastuulliselle palveluntuottajalle ehdotettuihin tehtäviin ja valvontaviranomaisen puuttumiskeinoin oltiin suurissa määrin tyytyväisiä. Avoimissa vastauksissa tuotiin esille, että esitetty laki tulee tarpeeseen, mutta ennakkovalvonnan minimointi ja valvontaviranomaisten resurssien riittävyys mietityttivät. Myös valinnanvapauslain puuttumisen todettiin hankaloittavan vastaamista.

Lausunnoissa esitetyt lakitekniset korjausehdotukset on huomioitu erikseen, eikä niitä ole luetavuuden ja tekstin pituuden kurissapitämisen vuoksi sisällytetty tähän yhteenvedoon.

Asiasanat

palveluntuottajat, rekisteröinti, valvonta, potilasturvallisuus

Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2017:2	Muut tiedot	
	www.stm.fi	
ISSN-L 2242-0037	Kokonaissivumäärä	Kieli
ISSN 2242-0037 (verkkójulkaisu)	44	suomi
ISBN 978-952-00-3853-3		
URN:ISBN: 978-952-00-3853-3		
http://urn.fi/ URN:ISBN: 978-952-00-3853-3		

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Datum
Social- och hälsovårdsministeriet	3.1.2017
Författare	Uppdragsgivare
Niina Miettinen, Anne Arvonen	Social- och hälsovårdsministeriet
	Projektnummer och datum för tillsättandet av organet
	STM057:00/2016, 30.8.2016

Rapportens titel

Sammandrag av remissvaren: ett utkast till regeringsproposition med förslag till lag om produktion av social- och hälsotjänster

Referat

■ Det kom in utlåtanden från 246 olika remissinstanser om ett utkast till regeringsproposition med förslag till lag om produktion av social- och hälsotjänster. Remissinstanserna anges i slutet av sammandraget. Remissvaren har delats in i två delar. I den första går resultatet av flervälsfrågorna inklusive motiveringar igenom och i den andra presenteras en sammanställning av fritt formulerade iakttagelser. Med hjälp av flervälsfrågorna kartlades remissinstansernas inställning till lagförslagets centrala innehåll. Det mest enhälliga stödet i enkäten fick tillämpningen av lagen på samma sätt på alla tjänsteproducenter, samt antagandet om minskat administrativt arbete och förbättrade övervakningsmöjligheter i fråga om en gemensam tjänsteenhet*. Remissinstanserna var till stor del nöjda med de uppgifter som föreslagits för den ansvariga tjänsteproducenten** och tillsynsmyndighetens metoder för ingripande. I de öppna svaren framfördes att den föreslagna lagen uppfyller ett behov, men minimeringen av förhandstillsynen och om tillsynsmyndighetens resurser är tillräckliga gjorde de som svarat betänksamma. Avsaknaden av en valfrihetslag konstaterades också försvåra svaren.

De föreslagna lagtekniska rättelseförslagen i utlåtandena har beaktats separat, och för att bevara läsbarheten har de inte inkluderats i detta sammandrag.

*Gemensam tjänsteenhet: Tjänsteproducenterna kan registrera en gemensam tjänsteenhet i olika situationer där tjänsteenhetens tjänster produceras av flera registrerade tjänsteproducenter (till exempel en läkarcentral, där flera producenter fungerar som en funktionell helhet). De tjänsteproducenter som registrerat en gemensam tjänsteenhet ska inom sig välja en ansvarig tjänsteproducent.

**Ansvarig tjänsteproducent: De tjänsteproducenter som verkar vid den gemensamma tjänsteenheten väljer inom sig en ansvarig tjänsteproducent som företräder dem i register- och tillsynsmyndigheten. Registreringar som ingår i samma helhet kunde på detta sätt behandlas på en gång vid samma förfarande.

Nyckelord

tjänsteproducent, registrering, tillsyn, patientsäkerhet

Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2017:2

Övriga uppgifter

www.stm.fi/svenska

ISSN-L 2242-0037

ISSN 2242-0037

ISBN 978-952-00-3853-3

URN:ISBN: 978-952-00-3853-3

<http://urn.fi/> URN:ISBN: 978-952-00-3853-3

Sidoantal

44

Språk

finska

SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

SUMMARY

Published by	Date
Ministry of Social Affairs and Health	3.1.2017
Author	Commissioned by
Niina Miettinen, Anne Arvonen	Ministry of Social Affairs and Health
	Project number and date when body appointed
	STM057:00/2016, 30.8.2016

Title of publication

Summary of Opinions: Government's Draft Proposal for the Act on Provision of Social and Health Services

Summary

■ 246 respondents gave their opinions on the Government's draft proposal for the Act on Provision of Social and Health Services. The contributors are listed at the end of the summary of opinions. The summary of opinions has been divided into two parts: The first part consists of the results of a multiple choice questionnaire, including the reasons the respondents gave for their choices, and the second part contains a summary of the free-format comments made on the proposed Act. The multiple choice questionnaire was used in order to establish the opinions on the main elements of the draft law. The elements most unanimously endorsed by the respondents were the law being applied in the same way to all service providers, and the benefits that are expected to come with the common service unit*, i.e. the improvements on supervision and the ease on the administrative burdens. The proposed tasks for the responsible service provider** as well as the means of intervention of the supervisory authorities were also welcomed by many of the contributors. The comments in the free-format section highlighted that the proposed Act meets a need, but the notable reduction of ex ante supervision and the adequacy of resources of the supervisory authorities caused concern. The fact that the contents of the Freedom of Choice Act are still unknown was also mentioned as something that made answering more difficult.

For readability, the more technical proposals for corrections have been considered separately and were not included in this summary of opinions.

*Common service unit: According to the draft act, it would be possible for service providers to register a common service unit. This could be done in different situations where there are several registered service providers who all provide services for the same service unit (e.g. a medical centre where several service providers are acting together as a single functional entity). Service providers who register a common service unit must select a responsible service provider from amongst themselves.

**Responsible service provider: Service providers in a common service unit would select a responsible service provider from amongst themselves to represent them before registry and supervisory authorities. In this way, all the registrations that are a part of the same entity could be dealt with together in a single procedure.

Keywords

service provider, registration, supervision, patient safety

Reports and memorandums of the Ministry of Social Affairs and Health 2017:2

Further information
www.stm.fi

ISSN-L 2242-0037

ISSN 2242-0037

ISBN 978-952-00-3853-3

URN:ISBN: 978-952-00-3853-3

<http://urn.fi/> URN:ISBN: 978-952-00-3853-3

Pages

44

Language

Finnish

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

SISÄLLYS

1	Hallituksen esityksen pääasiallinen sisältö	6
2	Keskeisiä uudistuksia koskevan monivalinnan tulokset ja valintojen perustelut.....	7
	Kysymys 1: Onko lain soveltaminen samanlaisena kaikkiin palveluntuottajiin niiden oikeudellisesta muodosta ja toiminnan tarkoituksesta huolimatta perusteltu ratkaisu (2 §, 3 § 1 kohta)?	7
	Kysymys 2: Parantavatko palveluntuottajalle asetetut ehdot asiakas- ja potilasturvallisuutta (5-9 §, 13 §)?.....	12
	Kysymys 3: Vähentääkö palveluntuottajan ja sen palveluyksiköiden erillinen rekisteröinti, palveluyksiköiden siirtokelpoisuus ja riskiperusteinen hyväksymismenettely palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä (13 §, 15 § ja 17 §)?.....	17
	Kysymys 4: Vähentääkö yhteisen palveluyksikön käyttömahdollisuus palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä ja parantaako se mahdollisuuksia valvoa toimintaa kokonaisuutena (3 § 5 kohta, 18 §)?	21
	Kysymys 5: Ovatko vastuullisen palveluntuottajan käsite ja tehtävät perusteltuja (3 § 5 kohta, 18 §)?	24
	Kysymys 7: Ovatko valvovan viranomaisen keinot, mukaan lukien laiminlyöntimaksu ja rekisteristä poistaminen, riittävät asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta (4 luku)?	27
3	Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta	30
	Viranomaisten vapaamuotoiset huomiot	30
	Järjestöjen, liittojen ym. vapaamuotoiset huomiot	36
	Kuntien vapaamuotoiset huomiot	38
	Kuntayhtymien vapaamuotoiset huomiot	40
	Sairaanhoitopiirien vapaamuotoiset huomiot.....	41
	Lausuntonsa antoivat	42

1 Hallituksen esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta. Esitysluonnoksen sisältö on pääkohdiltaan seuraava:

Laki säätelisi oikeutta tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja. Sen soveltamisalan ulkopuolelle jäisi satunnainen palvelujen tuottaminen, jossa ei ole kyse liike- tai ammattitoiminnan harjoittamisesta. Laissa määriteltyä palveluntuottajan käsitettä käytettäisiin kuvaamaan kaikkia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavia tahoja niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta. Lain tarkoituksena olisi varmistaa sosiaali- ja terveyspalveluja käyttävän asiakkaan tai potilaan asiakas- ja potilasturvallisuus, turvata laadultaan hyvät sosiaali- ja terveyspalvelut, sekä edistää palveluntuottajan ja viranomaisen välistä yhteistyötä. Palveluntuottajan olisi turvattava palvelujen laatu, asiakaskeskeisyys, turvallisuus ja asianmukaisuus, sekä valvottava niiden toteutumista. Laissa säädettäisiin myös toiminnan johtamiseen liittyvistä edellytyksistä. Palveluntuottajilla tulisi myös olla omavalvontasuunnitelma, joka kattaisi kaikki palveluntuottajan ja sen lukuun tuotetut palvelut. Omavalvontasuunnitelma tulisi pitää julkisesti nähtävänä, ja palveluntuottaja ja vastuhenkilö olisivat vastuussa siitä, että omavalvontasuunnitelmaa toteutettaisiin palveluja tuottaessa.

Ehdotettuun lakiin sisältyisi kaikkia palveluntuottajia koskeva kaksiosainen rekisteröintimenettely ja toiminnan aloittaminen näin ollen edellyttäisi, että sekä palveluntuottaja että palveluyksikkö olisi rekisteröity. Erillisen rekisteröinnin tarkoitus on keventää lupa- ja ilmoitusmenettelyyn liittyvää hallinnollista työtaakkaa sekä selkiyttää erilaisten edellytysten välisiä suhteita. Rekisteröinnin yhteydessä tarkasteltaisiin kaikkien palveluntuottajien taloudellisia edellytyksiä. Esitysluonnoksen mukaan olisi lähtökohtaisesti riittävää, että palveluntuottaja toimittaisi palvelutoimintaansa koskevat tiedot viranomaiselle ja vastaisi niiden oikeellisuudesta. Mikäli toiminnan laatu tai laajuus sitä edellyttäisi, voitaisiin pyytää tarkempia selvityksiä tai suorittaa ennakkotarkastus. Rekisteriin sisältyisi myös julkinen tietopalvelu, josta kaikki voisivat saada tiedot palveluntuottajista ja palvelutoiminnasta. Rekisteri- ja valvontaviranomaisina toimisivat Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ja aluehallintovirastot. Palveluntuottaja antaisi rekisteröintiä koskevat tiedot Valviralle, joka siirtäisi palveluyksikön rekisteröintiä koskevan asian toimivaltaisen aluehallintoviraston käsiteltäväksi. Silloin kun palveluja tuotetaan useamman kuin yhden aluehallintoviraston toimialueella, asian käsitelisi Valvira.

Esityksen mukaan palveluntuottajat voisivat keskenään sopia yhteisen palveluyksikön rekisteröimisestä. Tämä järjestely olisi vapaaehtoinen tapa rekisteröityä. Palveluntuottajien olisi tällöin mahdollista valita keskinäiseen sopimukseen perustuen vastuullinen palveluntuottaja, joka toimisi kyseisten palveluntuottajien edustajana viranomaisissa. Vastuullinen palveluntuottaja toimittaisi muiden puolesta yhteisen palveluyksikön rekisteröimiseksi tarvittavat tiedot ja vastaisi ilmoittamistaan tiedoista. Laissa säädettäisiin jälkikäteisen valvonnan keinoista pääosin nykyistä sääntelyä vastaavasti.

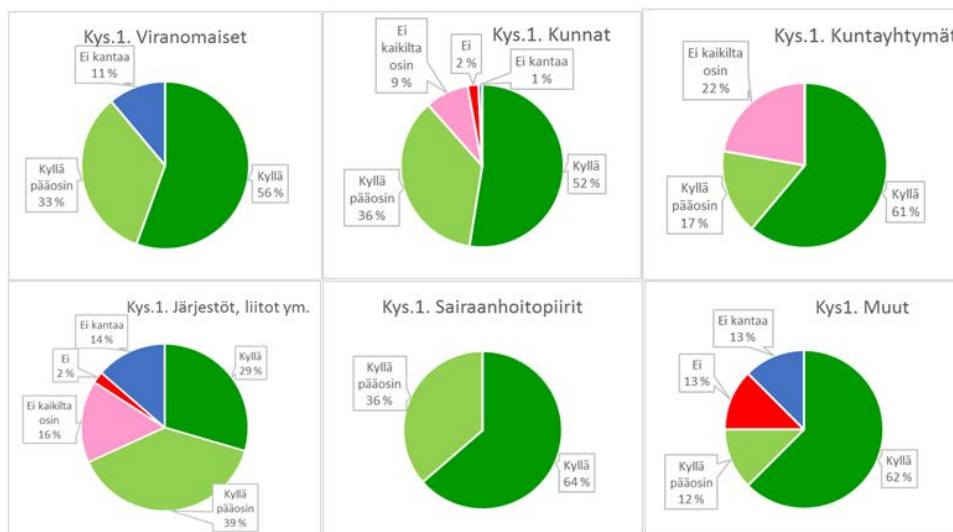
Laki sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta on tarkoitus antaa eduskunnalle yhdessä valinnanvapauslain kanssa. Valinnanvapauslaki lähtee lausuntokierrokselle tammikuussa 2017.

2 Keskeisiä uudistuksia koskevan monivalinnan tulokset ja valintojen perustelut

Lausunnonantajille esitettiin seitsemän monivalintakysymystä, joiden vastausvaihtoehdoiksi annettiin *kyllä*, *kyllä pääosin*, *ei kaikilta osin*, *ei* ja *ei kantaa*. Valintoja oli mahdollista myös kommentoida sanallisesti. Seuraavassa osiossa käydään läpi monivalinnan tulokset perustelluineen. Aluehallintovirastot ovat antaneet yhteisen lausunnon, minkä vuoksi Etelä-Suomen, Itä-Suomen, Lapin, Lounais-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoihin viitataan tekstissä sanalla *aluehallintovirastot*. Monivalintakaavioissa näkyvä lausujaryhmä ”muut” sisältää lähinnä yksityishenkilöitä.

Kysymys 1: Onko lain soveltaminen samanlaisena kaikkiin palveluntuottajiin niiden oikeudellisesta muodosta ja toiminnan tarkoituksesta huolimatta perusteltu ratkaisu (2 §, 3 § 1 kohta)?

Vastaajia yhteensä 231

Kyllä (116 vastaajaa, 50 % kaikista vastaajista)

Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa, ettei nykyainsäädäntö vastaa palveluntuotannon kehitymis- ja muutostarpeita. Lupa- ja ilmoitusmenettelyjä koskevien säännösten tulkinnanvaraisuus on johtanut epäyhtenäisiin soveltamiskäytäntöihin, eikä kilpailun kannalta voida pitää perusteltuna, että lupa- ja ilmoitusmenettely on erilainen riippuen oikeudellisesta muodosta, jolla palveluja tuotetaan. *Suomen Farmasialiitto* nostaa esimerkkinä nykyjärjestelmän kohtuuttomuudesta ja eriarvoisuudesta samaa kliinistä farmasian palvelua tuottavien toimijoiden kohtelun.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira), Lestijärven kunnan, Utsjoen kunnan, Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymän, sekä yhdistyksistä Suomen Yrittäjät ry:n, Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry:n ja Kehitysvammaisten Palvelusäätiön

mukaan lain soveltaminen samanlaisena kaikkiin palveluntuottajiin tukee tuottajien yhdenvertaisuutta sekä väestön yhdenmukaisten palvelujen toteutumista. *Vehmaan kunnan* mukaan lain yhtenäinen soveltaminen yksinkertaistaa palvelujen tuottamista ja tekee siitä läpinäkyvämpää. *Helsingin kaupunginhallitus* ja *Pietarsaaren kaupunki* mainitsevat myös hyödyt juridisen ja toiminnallisen kehittämisen näkökulmasta. Tuottajien yhdenmukainen kohtelu yksinkertaistaa myös palvelujen tuottamista palvelusopimuksen perusteella. *Valvira* pitää asiaa hyvänä myös viranomaisvalvonnan näkökulmasta ja uskoo yhtäläisen soveltamisen palvelevan sellaisen kansallisen tietopohjan kehittämisessä, jota tarvitaan palvelujen ohjauksessa, valvonnassa, sekä tuottajien omavalvonnassa. Myös *Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)* laittaa merkille seuranta- ja tilastointia mahdollistavan tietopohjan syntyminen. THL kuitenkin muistuttaa, että lain yhtenäisen soveltamisen onnistuminen edellyttää, että laissa huomioidaan riittävässä määrin erityyppisten palveluntuottajien ja palveluyksiköiden ominaisuudet.

Yrittäjiä edustavista yhdistyksistä *Suomen Yrittäjät ry* ja *Sosiaalialan Työnantajat*, sekä terveysalan yhdistyksistä, *Terveyspalvelualan Liitto*, *Lääkäripalveluyritykset ry* ja *Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry* pitävät palveluntuottajien yhdenmukaista kohtelua välttämättömänä myös kilpailuneutraaliteetin näkökulmasta.

Valvira, *Helsingin kaupunginhallitus* ja *Porin perusturva* pitävät palveluntuottajien yhdenvertaista kohtelua hyvänä asiana myös valinnanvapauden kannalta. Uudeltamaalta *Hangon kaupunki* ja *Inkoon kunta* lisäävät, että yhtenäisessä järjestelmässä asiakas- ja potilasturvallisuus lisääntyy myös niillä, jotka eivät käytä valinnanvapautta.

THL:n, ja Uudenmaan kunnista *Hangon kaupungin*, *Lohjan kaupungin*, *Siuntion kunnan* ja *Inkoon kunnan* mukaan myös valvonta selkeytyy ja yksinkertaistuu. THL toteaa, ettei Suomessa ole tällä hetkellä kokonaiskuvaava sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajista, koska julkisen sektorin toimintaa ei rekisteröidä mitenkään. *Kilpailu- ja kuluttajavirasto* lisää, että samasta syystä mahdollisuudet riskiperusteiseen valvontaan eivät ole nykyään yhtenäiset, eikä riskiprofiileja pystytä tuottamaan kaikille yhtäläisesti. *Valvira* nostaa rekisteröintiin liittyvänä haasteena esille julkisten ja yksityisten palveluntuottajien saamisen tosiasiallisesti samalle viivalle. Hallituksen esitysluonnoksesta ei *Valviran* mukaan ilmene, miten esimerkiksi toimintaedellytyksiä arvioitaisiin siten, että yksityistä ja julkista palveluntuottajaa kohdeltaisiin yhdenvertaisesti. *Valvira* pitäisi tältä osin siirtymäsäännöksiä harkinnanarvoisina. *Valvira* toteaa myös, että joissain tapauksissa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotanto voi olla luonteeltaan, riskialttiudeltaan ja laajuudeltaan hyvin erilaista, minkä vuoksi vaikuttaa osin ongelmalliselta, että esimerkiksi palveluyksikön rekisteröintiä varten olisi kaikissa tapauksissa esitettävä lähtökohtaisesti sama selvitys.

THL:n mukaan lain soveltaminen samanlaisena kaikkiin palveluntuottajiin mahdollistaisi sen, että valvontaviranomaisten toiminnan painopistettä voitaisiin siirtää rekisteröintiin ja lupamennettelyyn liittyvän hallinnoin sijasta varsinaiseen valvontaan ja ohjaukseen. *Terveysalan yhdistykset* uskovat, että yhteisellä lupaperustalla syntyy yhteinen minimilatuvaatimus sekä julkisesti että yksityisesti toteutetuille palveluille. Myös alihankinnat voivat olla turvallisempia, kun kaiken kokoisia toimijoita koskevat samat vaatimukset.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa kannattavansa pyrkimyksiä yksinkertaistaa sääntelyä ja vähentää hallinnollista taakkaa. Byrokratian vähentäminen miellyttää myös muita vastaajia.

Kyllä pääosin (78 vastaajaa, 34 %)

Aluehallintovirastojen mukaan ratkaisu on perusteltu ja se varmistaa jatkossakin palveluntuottajien yhdenvertaisen kohtelun. Myös *Muuramen kunnan, Kauniaisten kaupungin ja Imatran kaupungin* mukaan uudistus tuo parannuksia yhdenvertaisuusnäkökohtiin. Julkisella puolella lisääntyvä byrokratia ja lain yleisluontoisuudesta johtuvat tulkintaerot kuitenkin huolestuttavat lausunnonantajia. *Sauvon kunta* ja *Liedon kunta* pitävät tärkeänä, ettei julkiselle palveluntuottajalle aiheudu suurempia työnantajakustannuksia tai palvelutuotantovelvoitteita kuin yksityisille ja yhdistyksille. *Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri* pitää välttämättömänä, että kilpailevia palveluntuottajia kohdellaan kaikilta osin tasapuolisesti, eikä julkisomisteisille tuottajille aseteta vain niitä koskevia velvoitteita tai oikeuksia siltä osin kuin ne kilpailevat yksityisten palveluntuottajien kanssa. *Näkemisen ja silmäterveyden toimiala NÄE ry* muistuttaa, että palveluntuottajien tasapuolinen kohtelu on välttämätöntä myös taloudellisen tehokkuuden mittaamisen kannalta. *Laukaan kunnan* mukaan lain yhtäläinen soveltaminen ei kuitenkaan saa johtaa normien ja vaatimusten kiristymiseen ja sitä kautta kustannusten lisääntymiseen.

Vetelin kunta ilmaisee huolensa siitä, että pienten tuottajien kohdalla lain soveltaminen voi muodostua liian raskaaksi ja sen myötä palvelujen tuottaminen keskittyy liikaa suurille tuottajille. *Kruunupyyn kunta* on huolissaan erityisesti yhdistyksistä. *Karijoen kunnanhallituksen* mukaan pienet palveluntuottajat joutuvat tekemään merkittäviä muutoksia ja taloudellisia panostuksia voidakseen ilmoittautua palveluntuottajarekisteriin. *Tehy ry* toivoo, että rekisteröintimenettelyt räätälöitäisiin suhteessa palvelutoiminnan laajuuteen. *Suomen Puheterapeuttiliitto ry* lisää, että rekisteröintiin tarvittavat lomakkeet ja muu ohjeistus tulee tarvittaessa toteuttaa erikseen pienille ja isoille palveluntuottajille. *Tehy ry* toteaa, että rekisteröitymiseen liittyvät velvoitteet saattavat joiltain osin olla yksittäiselle ammatinharjoittajalle kohtuuttomia. Tällaisena *Tehy* pitää esimerkiksi omavalvontasuunnitelman laatimista tilanteessa, jossa yrityksen pääasiallinen toiminta tapahtuu toisen kotona, eri toimipisteessä tai toisen palveluntuottajan tiloissa. *Aluehallintovirastojen* mukaan tällä hetkellä muun muassa terveydenhuollon pienet toimijat valittavat, että samat vaatimukset koskevat heitä silloinkin, kun toiminta on esimerkiksi vain yhden henkilön tuottamaa. Palaute koskee erityisesti terveydenhuollon lupien muutosmaksuja. *Elinkeinoelämän keskusliitto EK* odottaa lain rajauksen vaikeuttavan pitkäaikaisen, mutta järjestäytymättömästi tapahtuvan vapaaehtoistoiminnan toteuttamista tilanteessa, jossa ei ole olemassa varsinaista palveluntuottajaa. Toisaalta *EK:n* mukaan voidaan perustellusti argumentoida, että tällaisellekin toiminnalle pitäisi asiakas- ja potilasturvallisuuden vuoksi pystyä nimeämään vastuullinen palveluntuottaja silloin, kun toiminta ei ole satunnaista.

Vammaisjärjestöjen mukaan tulevassa valvontatoiminnassa olisi perusteltua kiinnittää tarkempaa huomiota niihin yksiköihin, jotka eivät toimi julkisen hallinnon alaisuudessa ja sen vastuulla. Oleellista olisi painottaa erityisesti tilanteita, joissa on kyse täysin uudesta yksiköstä tai yksiköstä, jonka toiminnassa on havaittu aiemmin puutteita.

Valtiovarainministeriö pitää perusteltuna, että kaikista palveluntuottajista rekisteröidään ja saataville tarjotaan samanlaiset perustiedot. Ministeriön mukaan on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, ettei julkisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tarjoavia yksiköitä ole nykyisin rekisteröity aluehallintoviraston tai Valviran rekistereissä. Valtiovarainministeriö muistuttaa myös, että nykyiset toimintayksiköt (tulevat palveluyksiköt) ovat vielä muutosten keskiössä sote- ja maakuntauudistuksen voimaantullessa, eikä tämän vuoksi ole tarkoituksenmukaista käynnistää rekisteröintimenettelyä ennen kyseisen lainsäädännön voimaantuloa 1. tammikuuta 2019 alkaen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa rekisteröintiin liittyen, ettei yhdenvertainen kohtelu toteudu kotipalvelun tukipalveluja tuottavien ja muiden sosiaalipalveluja tuottavien kesken, mikäli yksittäisten tukipalvelujen tuottamisesta ei ilmoiteta rekisteriviranomaiselle. Lisäksi herää kysymys, kuka valvoo tukipalvelujen tuottajia, jos kunta ei ole tehnyt sopimusta palvelun ostamisesta. Avoimeksi jää aluehallintoviraston mukaan niin ikään se, minkä vuoksi tukipalvelut jätetään rekisteröintikäytännön ulkopuolelle. *Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry* katsoo, että henkilökohtaisen avun järjestämisen perustuminen tulevaisuudessakin työnantajamalliin merkitsisi tuhansien yksittäisten henkilöiden velvoitetta rekisteröityä sote-tuottajiksi.

Aluehallintovirastot ja *Huittisten kaupunki* toteavat, että ratkaisu on valinnanvapauden näkökulmasta pääosin perusteltu ja tärkeä. Useat kunnat kaipaisivat kuitenkin tarkempaa tietoa valinnanvapausjärjestelmästä.

Ei kaikilta osin (23 vastaajaa, 10 %)

Suomen Lääkäriliitto ja *Suomen Hammaslääkäriliitto* pitävät lain soveltamista samanlaisena erilaisiin toimijoihin lakiteknisesti kankeana. Seurauksena on myös säännöksiä, jotka eivät sovellu kaikkiin toimijoihin tai soveltuvat niihin huonosti. *Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK* ei pidä perusteltuna lain soveltamista samalla tavalla ammatinharjoittajaan/yhden henkilön palveluerytykseen ja toisaalta tuhansia henkilöitä työllistävään palvelutuottajaan. SAK jättäisi myös vapaaehtoistyöhön perustuvan toiminnan lain soveltamisalan ulkopuolelle. *Kehitysvammaisten Tukiliitto ry* ja *SOSTE* katsovat, että tarpeen vaatiessa vapaaehtoistoiminta olisi mielekkäämpää tuoda lain soveltamisalaan poikkeussäännöksen kautta.

Yhtäläisten rekisteröitymisedellytysten osalta *Jämsän kaupunki* toteaa, että pienet palveluntuottajat joutuvat tekemään merkittäviä muutoksia ja taloudellisia panostuksia ilmoittautuakseen rekisteriin. Jämsä uskoo tässä kohtaa myös byrokratian lisääntymiseen. *Kouvolan kaupungin* mukaan palveluntuottajan kelpoisuusvaatimuksissa tulisi erottaa hallinnollinen johtaminen ja siihen liittyvä kelpoisuus, sekä substanssin johtamiseen liittyvä kelpoisuus. SAK jättäisi maakuntien palvelulaitokset ehdotetun rekisteröintimenettelyn ulkopuolelle.

Etelä-Suomesta *Paimion kaupunki* ja *Keravan kaupunki*, sekä Länsi-Suomesta *Mustasaaren kunta* toivovat kunnille mahdollisuutta toimia yhtiömuodossa palveluntuottajana. Mustasaari pitää tätä tärkeänä erityisesti vanhusten sosiaali- ja terveydenhuollon kohdalla.

Pohjanmaan lausunnonantajat toteavat vielä, että kannan laatimisesta tekee haastavaa valinnanvapauslain puuttuminen.

Ei (5 vastaajaa, 2 %)

Suomen Kuntaliiton mukaan hallituksen esitysluonnoksessa ei ole käsitelty julkisen ja yksityisen palvelutuotannon eroavaisuuksia, eikä perusteltu tehtyä ratkaisua. Kuntaliitto laittaa myös merkille, etteivät valtion ylläpitämät sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköt, kuten esimerkiksi THL:n ylläpitämä vankiterveydenhuolto ja Maahanmuuttoviraston ylläpitämät vastaanottokeskukset kuuluisi lain soveltamisalaan. Kuntaliitto kummastelee, miksei tätä ratkaisua ole perusteltu. Perusteluja ei löydy myöskään sille, miksi maakunnallisten palvelujen tuottajat julkisoikeudellisina toimijoina eivät rinnastuisi edellä mainittuun joukkoon.

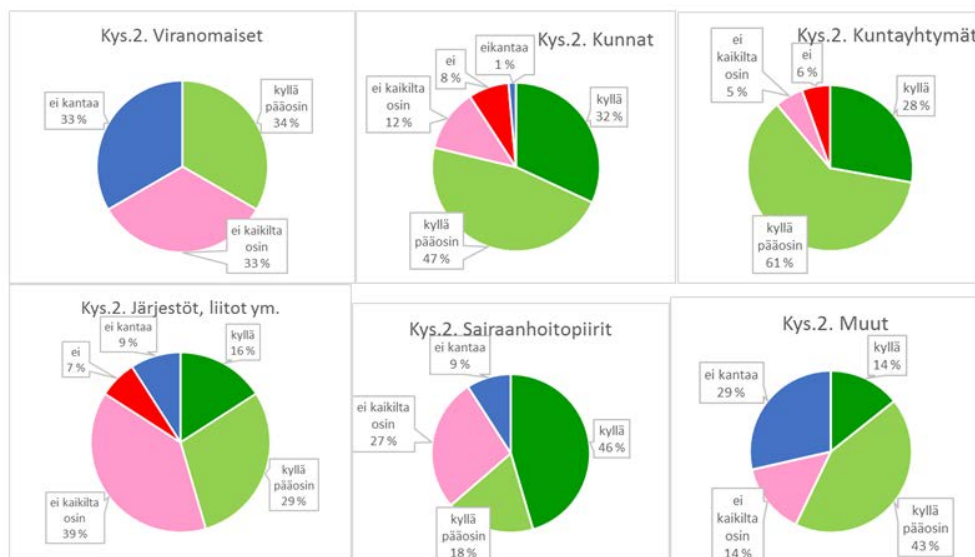
Marttilan kunta katsoo, että julkiseen palveluntuotantoon tulisi liittyä vähemmän valvontaa kuin yksityiseen.

Espoon kaupungin mukaan laki on sinänsä toimiva suunnitellun maakuntauudistuksen mukaisessa ympäristössä, mutta astuessaan voimaan ennen maakuntalakien voimaantuloa se jättää kuntien roolin epäselväksi.

Ei kantaa (9 vastaajaa, 4 %)

Kysymys 2: Parantavatko palveluntuottajalle asetetut ehdot asiakas- ja potilasturvallisuutta (5-9 §, 13 §)?

Vastaajia yhteensä 230

Kyllä (63 vastaajaa, 27 % kaikista vastaajista)

Useat tähän ryhmään kuuluvat lausunnonantajat ovat tyytyväisiä omavalvontasuunnitelmaan liitettyihin velvoitteisiin. Myös vastuuhenkilön määrittelyä kiitellään. *Pirkanmaan sairaanhoitopiiri* nostaa positiivisena asiana esille myös sen, että ehdotuksessa laadukkaaseen toimintaan liitetään hyvä asiakaskokemus, ja esityksessä korostetaan myös näyttöön perustuvan toiminnan tärkeyttä.

Siuntion kunnan mukaan valvontajärjestelmää voitaisiin vielä täsmentää paremmin. *Lapin sairaanhoitopiiri* toteaa tässä yhteydessä, että tosiasiallisesti turvallisuus tapahtuu jokapäiväisessä toiminnassa, jota viranomainen ei koskaan pysty riittävän yksityiskohtaisesti valvomaan.

Kyllä pääosin (98 vastaajaa, 43 %)

Lukuisat lausunnonantajat katsovat, että palveluntuottajalle asetetut vaatimukset vastaavat pääosin nykyvaatimuksia. *THL* toteaa, että vaatimukset toimivat palvelujen aloittamisen tarkistuslistana ja myös sitoumuksena laadun ja turvallisuuden osalta, joten niiden tulee olla riittävän kattavat ja huomioida erityyppiset palvelut. Ehtoihin tulisi myös sisällyttää kaikkiin kohdistuva velvollisuus tuottaa *THL*:lle sote-palvelujärjestelmän kansallisen kokonaisuuden seurannan ja ohjauksen vaatimaa tietoa. *THL*:n mukaan palveluntuottajien tulisi myös olla velvollisia toimittamaan palvelujen määrää, sisältöä ja laatua koskevia tietoja palveluviranomaisten tai palvelujen järjestäjien pyynnöstä julkisesti nähtäville (esimerkiksi jonotiedot, asiakastytyväisyys). *Kilpailu- ja kuluttajaviraston* mielestä asiakas- ja potilasturvallisuuden yhteydessä on syytä korostaa myös ehdotuksen sisältämän julkisen tietopalvelun tärkeyttä. Asiakas- ja potilasturvallisuuden myönteisen kehityksen kannalta olisi tärkeää, että palveluntuottajarekisteristä voitaisiin julkistaa ja luovuttaa julkisen tietoverkon välityksellä tiedot

Suomessa toimivista palveluntuottajista, palveluyksiköistä ja niiden palveluista, vastuuhenkilöistä, palvelun kohderyhmästä, rikkomisista ja määrättyistä seuraamuksista. *SOSTE*n mukaan potilasturvallisuuden vuoksi olisi harkittava, pitäisikö toimintansa juuri aloittavalta edellyttää esitettyä tarkempia tietoja. *SOSTE* ja *THL* korostavat myös asiakkaan osallisuuden ja kuulemisen tärkeyttä potilasturvallisuuskysymyksissä. *Valkeakosken kaupunki* kaipaa eri vastuutahojen roolien selkeyttämistä.

Valvira, Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja *Sastamalan kaupunki* pitävät potilasturvallisuuden kannalta hyvänä ratkaisuna omavalvontasuunnitelmien tekemistä koskevien velvoitteiden yhtenäistämistä ja ulottamista kaikkiin palveluntuottajiin. Valviran mukaan palveluntuottaja on ainoa taho, jolla on mahdollisuus ohjeistaa, seurata ja arvioida toimintaa reaaliaikaisesti, sekä puuttua viivytyksettä havaittuihin epäkohtiin. Lakisääteinen ja vahva omavalvonta on merkittävä keino parantaa toiminnan laatua ja vähentää kanteluita ja valvontaviranomaisten puuttumistarvetta. Valvira kuitenkin lisää, että omavalvontasuunnitelmalle asetettavat edellytykset voivat olla varsin erilaisia itsenäisten ammattinharjoittajien ja suurten lääkärikeskusten välillä. Useat lausujat katsovat, että omavalvontasuunnitelman tulisi olla julkisesti nähtävänä sähköisessä muodossa. Tämä parantaisi myös omaisten tiedonsaantia.

Valvira uskoo, että palveluntuottajan taloudellisten olosuhteiden asettaminen toimintaedellytykseksi saattaa parantaa asiakas- ja potilasturvallisuutta. Tällä hetkellä taloudellisella perusteella toimintaan puuttuminen ei ole mahdollista. Valvira pitää myös perusteltuna toimintaedellytysten ulottamista määräämisvaltaa käyttäviin henkilöihin, koska tällöin edellytyksiä ei voisi kiertää esimerkiksi uuden yhtiön perustamisella. Taloudellisten toimintaedellytysten kohdalla tulisi Valviran mukaan arvioida, miten sitä koskevat vastuut jakautuisivat esimerkiksi maakunnan ja valvontaviranomaisten kesken.

Inarin kunta katsoo, että mikäli henkilöstömitoituksista ei säädetä lailla tai asetuksella, hallituksen esityksessä tulee olla maininta Valviran oikeudesta määritellä vaadittava henkilöstömitoitus eri palveluissa. *Hallintoylihoitajat ry:n* mukaan henkilöstön riittävyyttä arvioitaessa huomioon tulisi ottaa potilaiden tarpeen ja lukumäärän lisäksi henkilöstörakenne ja osaaminen. Myös henkilöstön tehokasta käyttöä tulisi lisätä esimerkiksi yhteisellä varahenkilöstöllä. *Kuusikuntien sosiaali- ja terveystyöntekijäyhtymän* näkemys on, että henkilöstömitoitusta koskevat vaatimukset tulee laatia käyttäjien tarpeiden, ei pelkästään palveluntuottajan toiminnan sujuvuuden näkökulmasta. *Urjalan kunta* toivoo lakiin kannanottoa myös työntekijöiden turvallisuudesta huolehtimisesta. *Kouvolan kaupunki* nostaa esiin myös johtamisen ja toteaa, ettei johtamisen kelpoisuutta ei tule sitoa henkilöstön ammattiryhmiin. *Hallintoylihoitajat ry:n* mielestä lainsäädännön tulee varmistaa, että moniammatillinen johtaminen toteutuu palvelukokonaisuuksissa ja että vastuuhenkilöillä on riittävä yksikön toiminnan sisällöllinen asiantuntemus.

Äänekosken kaupunki pitää hyvänä asiana, ettei lailla säädetä tarkkoja normeja, mutta esityksessä jää kuitenkin epäselväksi, missä ja miten yhdenmukaista ohjausta säätelevät tarkemmat normitukset määritellään. *SOSTE*, *SAK*, *Vaalijalan kuntayhtymä*, *Miehikkälän kunta* ja *Kouvolan kaupunki* toivovat, että Valviralle ja aluehallintovirastoille osoitetaan riittävät ohjaus-, neuvonta- ja tarkastusresurssit. *Lappeenrannan kaupunki* vaatii yllätystarkastuskäyntien sallimista.

Inarin kunta katsoo, ettei kunnalla voi jatkossa olla velvollisuutta nimetä sosiaaliasiamies, koska kunta ei vastaa sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä. Näin ollen lakiin tulisi lisätä maininta sosiaaliasiamiehen nimeämisestä.

Ei kaikilta osin (42 vastaajaa, 18 %)

Suomen Lääkäriliiton ja Suomen Hammaslääkäriliiton mukaan vaatimuksissa on kiinnitetty liikaa huomiota taloudellisiin edellytyksiin, ja konkurssia koskeva karenssi on kohtuuton. *Etelä-Suomen aluehallintovirasto* huomauttaa, ettei taloudellisten edellytysten tarkistaminen takaa hyvää laatua tai asiakas- ja potilasturvallisuutta, eikä taloudellisten edellytysten selvittämättä jättäminen ole näyttäytynyt ongelmallisena. Aluehallintoviraston sosiaalihuollon asiantuntijoiden edellytykset arvioida tuottajien taloudellisia edellytyksiä eivät myöskään ole tällä hetkellä riittävät. Vastaajat muistuttavat laatu- ja turvallisuuskohdista, ja *Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri* haluaisi tähän liittyen jatkuvaa ja kattavaa asiakastyytyvyyden mittaamista ja raportointia.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry katsoo, että palveluntuottajille tulisi asettaa paitsi laadullisia kriteerejä, myös henkilöstöjohtamiseen liittyviä mittareita. *Tehy ry:n* mukaan monialaisen johtamisen kohdalla puutteita on tällä hetkellä erityisesti sosiaalipalvelujen alla toteutettavassa terveydenhuollon toiminnassa, ja on tilanteita, joissa esimerkiksi lääkehoidon kokonaisuutta ei johdeta lainkaan, vaikka nimellinen vastuhenkilö saattaisikin olla olemassa. *Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin* mukaan tuottajalta tulee edellyttää myös vakuutusta, joka kattaa palveluja tuottaessa aiheutuneet vahingot. HUS jatkaa, että terveystalouden kohdalla laissa tulisi aina edellyttää, että palveluntuottajalla on lääkärin koulutuksen saanut ”medical director”. HUS:n mukaan vastuu palvelujen laadusta tulisi osoittaa sille, jonka nimen alla palvelu tosiasiallisesti tuotetaan. Vastuuta ei myöskään saisi palastella, vaan tuottajan tulee vastata palveluista kokonaisuutena silloinkin, kun palvelu on tuotettu yhteistyönä (yksi vastaa, muut tuottavat alihankintana). HUS, *Selkäydinvammaiset Akson ry* ja *Förbundet De Utvecklingsstördas Väl rf (FDUV)* painottavat vielä, että asiakkaan tulee tietää etukäteen, kuka on kokonaisvastuussa ja minne valitukset kohdistetaan. Vammaisjärjestöt lisäävät, että vammaiset asiakkaat eivät välttämättä tunne oikeuksiaan ja pysty olemaan yhteydessä muihin ihmisiin ja reklamoimaan saamastaan palvelusta.

Akava ry ja *Marttilan kunta* ilmaisevat huolensa painopisteen siirtämisestä omavalvontaan. *Etelä-Suomen aluehallintovirasto* näkee vaarana omavalvontasuunnitelman jäämisen liian yleiselle tasolle ja käyttökelvottomaksi käytännön työssä, jos palveluntuottajan toiminta on laaja-alaista ja sisältää paljon erilaisia palvelukokonaisuuksia. Aluehallintoviraston mukaan suunnitelman vähimmäissisältöön tulisi ottaa valtakunnallisesti kantaa. *Kiuruveden kaupunki* pitää byrokratian välttämiseksi tärkeänä, että viranomaiset antavat ohjeistusta omavalvontasuunnitelman valmistelussa. *Aluehallintovirastojen* mukaan omavalvonta ei riitä, eikä se poista tarvetta viranomaisvalvontaan. Viranomainen ei ehdotuksen mukaan myöskään arvioi palveluntuottajan omavalvontasuunnitelmaa rekisteröinnin yhteydessä, ja aluehallintovirastot katsovat, että suunnitelman tulisi olla rekisteriviranomaisen käytössä ennakkollisen valvonnan toteuttamiseksi. Myös *Kehitysvammaisten tukiliitto* painottaa, että omavalvontasuunnitelma tulee määrätä toimitettavaksi valvontaviranomaiselle riskiarviointia varten. Lisäksi tulee edellyttää, ettei toiminnasta vastuussa olevien henkilöiden taustalla ole rikoksia, joiden voidaan katsoa estävän heidän toimimisensa vastuullisena palveluntuottajana tai tuottajayhteisön johtotehtävissä. Omavalvontasuunnitelma tulee tukiliiton sekä *Selkäydinvammaiset Akson ry:n* mukaan määrätä pidettäväksi ilmoitustaulun lisäksi palveluntuottajan internet-sivuilla. *Kuurojen Liiton* mukaan pitäisi huomioida, että sellaisten palveluntuottajien, jotka sitoutuvat tarjoamaan palvelujaan viittomakielellä käyttäville asiakkaille, tulee huolehtia omavalvontasuunnitelman kääntämisestä viittomakielelle. *Etelä-Karjalan Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän* mukaan yllätysvalvontakäyntien pitäisi olla sallittuja.

Aluehallintovirastot laittavat merkille, ettei toimitiloja enää tarkastettaisi kuin tarvittaessa. Aluehallintovirastot kysyvät, voidaanko potilasturvallisuuden toteutumista arvioida luotettavasti pelkästään asiakirjoista. *Ympäristöministeriö* toteaa toimitiloille asetettavista vaatimuksista, että niiden tulee olla samanlaisissa yksiköissä mahdollisimman samanlaiset. Tätä silmällä pitäen vaatimuksia olisi tarpeen täydentää lakia alemmantasoisilla ohjeilla. Ministeriön mukaan on myös huomattava, että lakiluonnoksen perusteluissa viitatussa rakennuslainsäädännössä on vain yleisiä vaatimuksia esimerkiksi asumiseen käytettävistä tiloista, eikä säännöksiin sisälly mitään erityisiä vaatimuksia esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamiseen tarkoitetuille tiloille. Tällaisille toimitiloille olisi ministeriön mukaan perusteltua asettaa korkeampia vaatimuksia kuin mitä löytyy rakennuslainsäädännöstä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto huomioi ennakkotarkastusten vähenemisen, joka saattaa olla uhka asiakas- ja potilasturvallisuudelle ja johtaa jälkikäteisvalvonnan tarpeen lisääntymiseen. Terveyspalvelujen ennakkotarkastusten siirtyminen aluehallintoviraston tehtäväksi tulee myös sitomaan henkilöstöresursseja. *Kehitysvammaisten Tukiliitto* toivoo, että vammaisten henkilöiden ympärivuorokautisten asumispalveluiden kohdalla ennakkotarkastuksen kynnyksestä tehtäisiin hyvin matala. *Selkäydinvammaiset Akson ry* lisää, että kyseisten asumispalvelujen tarjoajien rekisteröintiä tulisi aina edeltää suunnitellun toiminnan ja toimitilojen ennakkotarkastus.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto tuo vielä esiin huolen siitä, että säännöksiin sisältyy paljon harkintavaltaa. Yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi aluehallintovirasto toivoisi läpinäkyviä ja perusteltuja kriteerejä. *FDUV* peräänkuuluttaa avoimuutta, sekä riittävää tietoa käyttäjille ja yhteiskunnalle siitä, miten palvelut järjestetään. Myös yritysten mahdollisuuksille tehdä voittoa pitäisi olla selkeämmät ohjeistukset ja rajoitukset. Useat lausujat kantavat huolta myös palvelujen saavutettavuuden ja esteettömyyden toteutumisesta. *Svenska Finlands Folkting* toteaa, että palvelujen saatavuudesta myös ruotsin ja saamen kielellä tulee huolehtia. Myös valvontaviranomaisten riittävästä resursoinnista kannetaan vastauksissa huolta. *Aluehallintovirastot* pitävät puutteena, ettei laissa ole säädetty potilasasiamiehen esteellisyydestä.

Ei (15 vastaajaa, 7 %)

Suomen Fysioterapia ja kuntoutusyritykset FYSI ry ja *Näkemisen ja silmäterveyden toimiala NÄE ry* huomauttavat, että mitä enemmän markkinoille pääsyä ja uuden yritystoiminnan aloittamista vaikeutetaan, sitä enemmän suuremmat yritykset hyötyvät ja sitä kalliimmaksi varsinaisen palvelun tuottaminen tulee.

Uudeltamaalta *Hyvinkään kaupunki*, *Järvenpään kaupunki*, *Pornainen*, *Mäntsälä*, *Tuusula* ja *Nurmijärven kunta* toteavat, etteivät palveluntuottajaan kohdistuvat edellytykset sinällään lisää asiakas- ja potilasturvallisuutta, ellei palveluntuottajalla ole asiakas- ja potilasturvallisuutta lisäävää toimintakulttuuria ja ellei edellytysten täyttymistä valvota systemaattisesti myös rekisteröitymisen jälkeen. *Perusturvakuntayhtymä Karviaisen* mukaan rekisteröintimenettelyyn tulee sisältyä vähintään maakunnallinen hyväksymismenettely, jossa asetetaan edellytykset palvelujen tuottamiselle. *Espoon kaupunki* on huolestunut siitä, kuinka nopeasti palveluntuottajan laiminlyöntejä pystytään korjaamaan.

Ei kantaa (12 vastaajaa, 5 %)

Valtiovaraministeriö pitää palveluntuottajalle asetettuja edellytyksiä perusteltuina ja arvioi niiden edesauttavan palveluyksiköiden toiminnan jatkuvuuden turvaamisen myötä myös asiakas- ja potilasturvallisuutta. *Kangasalan kunta* pitää omavalvontamenettelyn painottamista tarkoituksenmukaisena ja hallintoa keventävänä uudistuksena. Kunnan mukaan säännönmukaiset tarkastukset eivät todellisuudessa ole tuottaneet asiakas- ja potilasturvallisuutta. Kunta lisää vielä, ettei palveluyksiköiden vastuuhenkilöiden osaamisvaatimuksia tulisi sitoa ammattialaan (esimerkiksi lääkärin), vaan tulisi noudattaa tarkoituksenmukaisuusharkintaa.

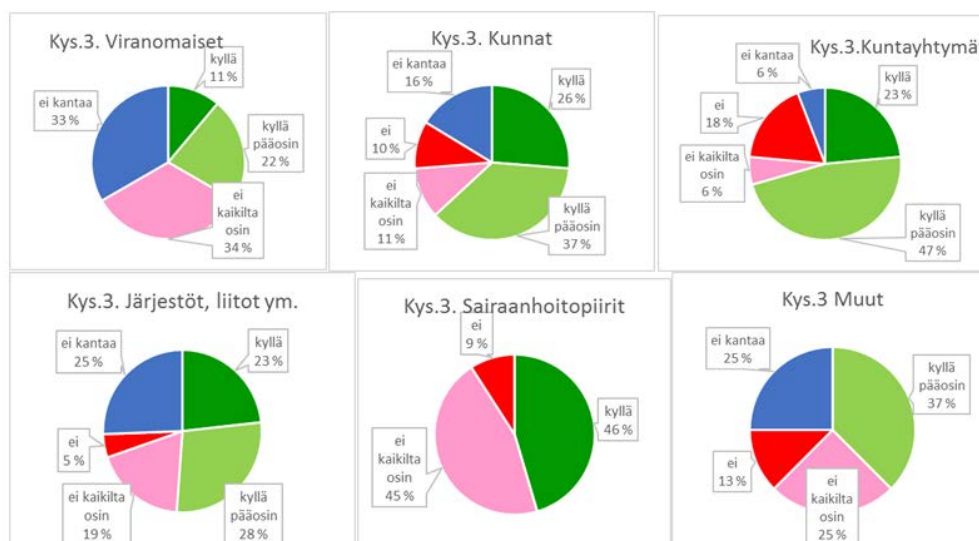
Suomen Puheterapeuttiliitolle jää epäselväksi, onko lakimuutoksen jälkeen kaikkien palveluntuottajien mahdollista – tai jopa velvollisuus – nimetä itselleen potilasasiamies. Liitto kysyy myös, tuleeko nyt rekisteröityjen yritysten tehdä uudelleen rekisteröityminen vai siirtyvätkö ne suoraan uuteen rekisteriin.

Työ- ja elinkeinoministeriö näkee ongelmallisena lain soveltamisalan rajauksen terveystalouden osalta vain sellaisiin palveluihin, joita suorittavat terveydenhuollon ammattihenkilöt. Ministeriö nostaa esille esityksen perusteluissa mainitut ”vaativaa lääketieteellistä osaamista edellyttävät toimenpiteet” (mm. esteettinen kirurgia, tietyt injektiot) ja toteaa, että tosiasiasa hyvin pitkälti samoja palveluja ja toimenpiteitä tarjotaan kuluttajille myös muiden kuin terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimesta, minkä vuoksi on tarpeen säännellä myös niiden turvallisuudesta ja valvonnasta samassa laissa kuin terveydenhuollon ammattihenkilöiden tarjoamista säädetään. Esimerkiksi kosmetologit suorittavat vastaavia riskejä sisältäviä toimenpiteitä, ja kirjo monipuolistuu jatkuvasti. Työ- ja elinkeinoministeriö tuo esille, että sosiaali- ja terveysministeriö on lausunnossa STM/970/2014 esittänyt kriteerejä esteettisessä tarkoituksessa tehtävien vaativaa lääketieteellistä osaamista edellyttävien toimenpiteiden kuulumiselle terveydenhuollon sääntelyn piiriin. Näillä samoilla perusteilla nyt ehdotetun lain soveltamisalan tulisi kattaa myös sellaiset nyt ehdotettuja palveluja vastaavat palvelut, joita suorittavat muut kuin terveydenhuollon ammattilaiset. Ministeriö ehdottaa STM:lle harkittavaksi yleisemminkin erilaisten kosmetologisten ynnä muiden palvelujen turvallisuutta koskevan lainsäädännön valmistelun tarpeen arvioimista. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa vielä, että terveydenhuollon valvontaviranomaisilla pitäisi olla riittävät keinot puuttua esimerkiksi tapauksiin, joissa vaativia toimenpiteitä tehdään ilman terveydenhuoltosääntelyn edellyttämää lupaa.

Kysymys 3: Vähentääkö palveluntuottajan ja sen palveluyksiköiden erillinen rekisteröinti, palveluyksiköiden siirtokelpoisuus ja riskiperusteinen hyväksymismenettely palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä (13 §, 15 § ja 17 §)?

Vastaajia yhteensä 228

Kyllä (57 vastaajaa, 25 % kaikista vastaajista)

Useat tämän ryhmän vastaajat pitävät hyvänä uudistuksena, että nykyistä hallinnollista rasitetta kevennetään, ja siirtymisen ketterämpään rekisteröinti- ja omavalvontamenettelyyn odotetaan alkuvaiheen jälkeen vähentävän hallinnollista työtä kaikkien toimijoiden osalta. *Invalidiliitto* kuitenkin uskoo, että asiakaspalveluun kohdistuvat riskit tulevat kasvamaan. Vastaajat pohtivat myös sitä, miten paljon kaksiosainen rekisteröintimenettely ja palveluntuottajan suurempi vastuu tietojen tuottamisesta tulevat tosiasiallisesti vaikuttamaan työmäärään. *Työ- ja elinkeinoministeriö* korostaa vielä, että tilanteissa, joissa esimerkiksi lääkäri siirtyy yhtiöstä toiseen tai lääkäriyritys avaa toimipaikan uudella paikkakunnalla, on tärkeää varmistaa, että palveluntuottajan hallinnollinen työ on mahdollisimman vähäistä.

Helsingin kaupunginhallitus, Kauniaisten kaupunki ja Porin perusturva pitävät tärkeänä, että viranomaiselle on annettu laaja harkintavalta toiminnan riskien arvioinnissa ja että viranomaisen voi tarvittaessa pyytää tuottajalta täydentäviä tietoja. *SOSTEn* mukaan voisi olla syytä harkita, pitäisikö toimintansa juuri aloittavalta toimijalta edellyttää jo lähtökohtaisesti tarkemmin tietoja, jotta voitaisiin vakuuttaa tämän täyttävän käytännön edellytykset toiminnassaan. *Sosiaalialan Työnantajat* katsoo, että ehdotus mahdollistaa nykyistä laajemmat sähköiset prosessit ja vähentää päällekkäistä tietojen keräämistä.

Kyllä pääosin (77 vastaajaa, 34 %)

Useat tämän ryhmän vastaajat odottavat joko palveluntuottajan tai viranomaisen hallinnollisen työmäärän vähenevän. Monet ilmaisevat tyytyväisyytensä erityisesti ennakkotarkastuksista

luopumiseen. Muiksi syiksi hallinnollisen työn vähenemiselle mainitaan erillisen rekisteröinnin poisjäänti esimerkiksi omistajanvaihdoksissa, toimivan palveluyksikön siirtäminen pelkällä ilmoituksella esimerkiksi liiketoimintakaupan tai muuton kohdalla, sekä riskiperusteiseen arviointiin siirtyminen. *THL* muistuttaa kuitenkin, että hallinnollisen työn määrän lisääntymiseen lainsäädännön toimeenpanovaiheessa tulee varautua. *Valtiovarainministeriö* arvioi, että ehdotettu malli vähentäisi sekä viranomaisten että nykyisten yksityissektorin palveluntuottajien hallinnollista työtä. Toisaalta velvoite ottaa rekisteröintimenettelyn piiriin myös nykyisen julkisen sektorin palveluntuottajat on uusi, ja se lisää hallinnollista työtä vastaavasti sekä rekisteröintiviranomaisessa että kyseisillä palveluntuottajilla.

Valtiovarainministeriö kiinnittää hallinnollisen työn osalta huomiota myös sähköisten tietojärjestelmien vaikutukseen työmäärään. Ministeriö arvioi, että rekisterijärjestelmää koskevat ICT-muutostyöt ovat liian pintapuolisesti kuvattuja ja esittää näitä koskevien kustannusarvioiden tarkentamista. ICT-muutostyöt vievät aikaa ja aikataulutuksen pitäisi olla yhteensoviva rekisteröintimenettelyn käyttöönoton kanssa. Rekisterien ajantasaisuuden oleellisuudesta muistuttavat *Äänekosken kaupunki* ja *Hankasalmen kunta* Keski-Suomesta ja *Iisalmen kaupunki* Pohjois-Savosta. *Äänekoski* lisää, että rekisteröinnin ja rekisteristä poistamisen tulee tapahtua ja näkyä rekisterissä viiveettömästi.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää rekisteröintiä varten annettavien tietojen määrää mittavana, mutta perusteltuna - tosin järkevämpää olisi edellyttää suoraan suunnitelmaa valmiuden ja jatkuvuuden hallinnasta kriisi- ja häiriötilanteissa.

Terveysalan yhdistyksistä *Näkemisen ja silmäterveyden toimiala NÄE ry* ja *Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry* nostavat esille, ettei ehdotus tuo ratkaisua lopettavien yritysten potilastietojen säilyttämisen ongelmaan. *FYSI ry:n* mukaan laissa tulisi olla valtuutus, jolla myyjä ja ostaja voivat liiketoimintakaupan yhteydessä sopia vanhojen potilasasiakirjojen vastuun siirtämisestä. Yhdistys ei pidä käytännössä realistisena, että kaikki potilastiedot olisivat lähivuosina Kanta-arkiston kautta käytettävissä.

Lausujat kiinnittävät huomiota vielä yhdenvertaisuusnäkökohtiin. *Äänekosken kaupunki* painottaa, että harkintavallan käytön riskiperusteisessa arvioinnissa tulee olla yhdenmukaista. Yhdenvertaisuudesta tulkintatilanteissa muistuttaa myös *Hankasalmen kunta*. *Urjalan kunta* ja *Akaan kaupunki* Länsi-Suomesta yhdistäisivät tätä silmällä pitäen Valviran ja aluehallintovirastojen toiminnan yhdelle viranomaiselle.

Ei kaikilta osin (34 vastaajaa, 15 %)

Valvira pitää ehdotettua kaksivaiheista rekisteröintimenettelyä monimutkaisena, ja sen hallinnollista työtä keventävää vaikutusta on syytä epäillä. Erillinen rekisteröinti merkitsisi sitä, että rekisterissä voisi olla paljonkin yksiköitä, jotka eivät tosiasiassa tuota mitään sosiaali- tai terveyspalveluja. Palveluntuottajan rekisteröintivaiheessa ei välttämättä edellytettäisi mitään tietoa myöhemmän palvelutuotannon luonteesta tai laajuudesta, ja palveluntuottajan rekisteröinnistä voisi kulua pitkään aika palveluyksikön tai -yksiköiden rekisteröintiin. Palveluntuottajan rekisteröinnille asetettujen vaatimusten merkitys jää tästä syystä Valviran mielestä kyseenalaiseksi. Rekisteröintimenettelyn tulisi myös olla kokonaisuudessaan yhden viranomaisen toimintaa, jotta prosessi saataisiin virtaviivaisemmaksi sekä rekisteröityvän että lupaviranomaisen kannalta. *Aluehallintovirastojenkaan* mukaan ehdotus ei kaikilta osin vähennä viranomaistyötä. Muutoksen myötä viranomaisille tulee uusia tehtäviä, ja esimerkiksi taloudellisten tietojen selvittäminen muilta viranomaistahoilta lisää rekisteröintiin liittyvää hallinnollista

työtä. Aluehallintovirastot katsovatkin, että palveluntuottajalla tulisi olla asiassa näyttämivelvollisuus. Aluehallintovirastot kiinnittävät huomiota myös viranomaiselle esitettyyn mahdollisuuteen pyytää lisäselvitystä palveluntuottajalta. Laissa tai sen perusteluissa ei ole yksilöity tarkemmin, missä tilanteissa lisäselvitystä tulisi pyytää. Tämä saattaa lisätä palveluntuottajien eriarvoista kohtelua. *Valvira* kiinnittää huomiota samaan asiaan. Valviran mukaan jää epäselväksi, mitä selvityksiä tarvitaan rekisteröinti-ilmoituksen liitteeksi ja mitä selvityksiä viranomaisella voi vaatia vasta jälkikäteen. Riskiperusteinen hyväksymismenettely voi sinänsä Valviran mukaan vähentää hallinnollista työtä, ja kysymys on ennen kaikkea resurssien kohdentamisesta eniten riskejä sisältäviin toimintoihin. Jatkovalmistelussa tulee varmistua siitä, ettei menettely muutu tosiasiallisesti nykyistä byrokraattisemmaksi.

Suomen Lääkäriliitto pitää järkevänä käyttää rekisteripyynnöissä ehdotuksessa todettua kevennettyä menettelyä. Liitto pitää hyvänä sitä, ettei asiakirjojen liittämistä edellytetä. *Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri* ei pidä perusteltuna tietojen vaatimista palveluyksikkökohtaisesti. Myös henkilöstön erittelemisen toimipistekohtaisesti on epätarkoituksenmukaista ja siirtojen myötä jopa valheellista. *Valvira* huomauttaa, että 13 §:n (*rekisteröintiä varten annettavat tiedot*) perusteella saattaa saada sellaisen kuvan, että palveluyksikön rekisteröintiä varten tulisi toimittaa suuri määrä erilaisia tietoja ja selvityksiä. Tämä tuskin on kuitenkaan tarkoitus, joten tarkennukselle olisi tarvetta. Valviran näkemys on, että rekisteröityvän palveluntuottajan pitäisi saada jo lain tai asetuksen perusteella ennalta selkeä tieto siitä, mitä hakeuksen ohella toimittavia selvityksiä hänen toimialallaan edellytetään.

Suomen Työterveyshoitajaliiton mukaan se, että pienille ja suurille toimijoille on asetettu samat velvoitteet, heikentää pienten kilpailumahdollisuuksia. Samoilla linjoilla on *Akava ry.* Myös *Rautjärven kunta* huomauttaa, että aloittavan pienen yrityksen selvitysvelvollisuus käytännössä estää uusien toimijoiden saamisen alalle. Kunnan mukaan syrjäisimmille alueille ei tällöin synny uutta tarjontaa, mikä vie pohjaa pois valinnanvapaudelta. *Suomen Apteekkariliitto* pohtii myös, säilyykö aluehallintovirastoilla erilaiset tulkinnat palveluntuottajille asetetuista kriteereistä. Tällä hetkellä eroavaisuutta on aika tavalla esimerkiksi rekisteröitäessä apteekin terveystietoa.

Siirtotilanteissa *Valvira* pitää tärkeänä, että viranomaisilla on mahdollisuus puuttua siirtoon pyytämällä uudelta palveluntuottajalta selvitystä siirtyvästä palvelutoiminnasta, sekä mahdollisuus arvioida uuden rekisteröinnin tarve lakiluonnoksessa todetulla tavalla.

Valvira kiinnittää huomiota myös valvonnallisiin seuraamuksiin. Valviran käsityksen mukaan valvontaviranomainen ei voi kohdistaa valvonnallisia toimenpiteitä suoraan palveluyksikköön, koska se ei ole oikeussubjekti, eikä siten oikeus-, oikeustoimi- eikä asianosaiskelpoinen. Valvonnallinen toimenpide on siten kohdistettava palveluyksikön ylläpitäjään. Valvonnallisen seuraamuksen antaminen edellyttää myös valvonnan kohteen kuulemista ennen sen antamista. Jos palveluyksikkö, jonka ylläpitäjää on kuultu esimerkiksi uhkasakon tai lakiluonnoksen laiminlyöntimaksun maksettavaksi määräämisestä, siirrettäisiin tämän jälkeen toiselle palveluntuottajalle, uutta palveluntuottajaa ei Valviran mukaan olisi kuultu edellä mainittuja vaatimuksia vastaavasti. Lakiluonnoksen 25 §:n perusteluissa on myös mainittu, että seuraamuksen palveluyksikköön kohdentaminen muistuttaisi siirronsaajaan nähden pysyvän ja julkiseen rekisteriin merkityn rasitteen perustamista. Valvonnallista seuraamusta ei kuitenkaan voi verrata esineoikeudellisten rasitteiden perustamiseen; valvonnallisten toimenpiteiden tarkoituksena on, että havaittu epäkohta poistetaan mahdollisimman nopeasti. *Valvira* ei edellä mainitusta syistä pidä luonnoksessa esitettyä menettelyä mahdollisena. Valviran näkemyksen mukaan se, että palveluyksikössä on valvontapäätöksessä todettu olevan epäasianmukaisuutta,

voisi olla lakiluonnoksen 15 §:ssä tarkoitettu tilanne, jossa viranomaisen pyytäisi uudelta palveluntuottajalta selvitystä siirtävästä palvelutoiminnasta. Palveluyksikkö olisi tarkoituksenmukaista rekisteröidä uudelle palveluntuottajalle vasta sitten, kun epäasianmukaisuudet on korjattu ja toimintaedellytykset täyttyisivät tuottamislaissa säädetyllä tavalla. Valviran näemyksen mukaan vaihdantatilanteista sinänsä voisi olla lakiluonnoksen 15 §:n kaltainen säännös, vaikka laissa ei säädettäisikään palveluntuottajan ja palveluyksikön erillisestä rekisteröinnistä. Valvira ilmoittaa myös pitävänsä palveluyksikön käsitettä laajana ja epämääräisenä.

Lakiesityksen lähtökohta, jonka mukaan viranomaisen on luotettava palveluntuottajan omaan ilmoitukseen, ei herätä luottamusta *Kuurojen Liitossa*, koska edes kaikki viittomakielen tulkkauspalvelujen tuottajat eivät havaintojen mukaan osaa arvioida realistisesti tarjoamiensa palvelujen kielellistä laatua. Monet lausujista pitävät ennakoivalvontaa tarpeellisena.

Ei (20 vastaajaa, 9 %)

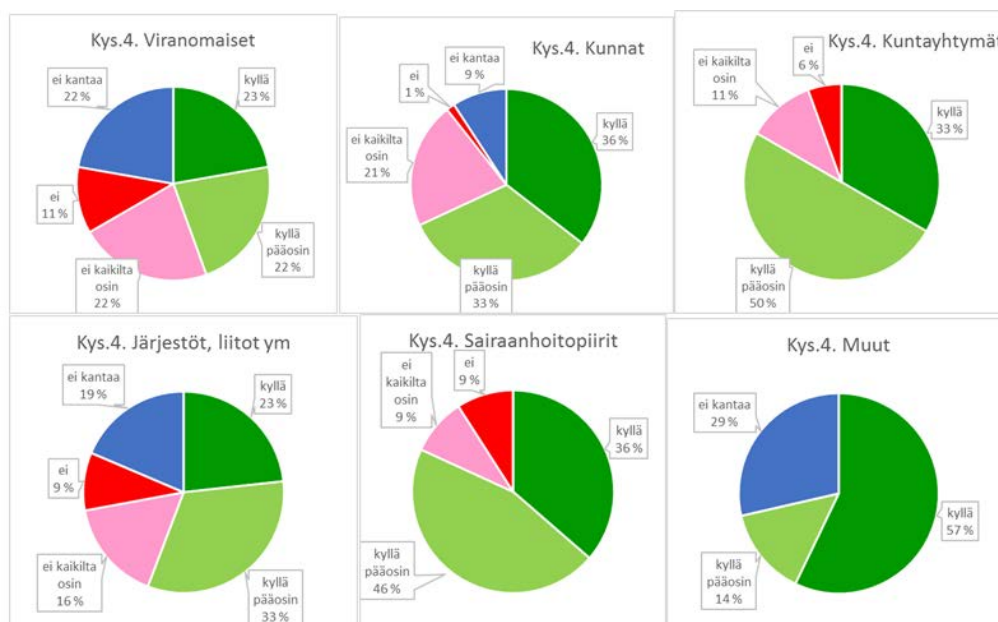
Lausujat katsovat, että hallinnollinen työ kasvaa entisestään.

Ei kantaa (40 vastaajaa, 18 %)

Suomen Puheterapeuttiliiton mukaan palveluntuottajalle ei saa asettaa toiminnan laajuuteen nähden kohtuuttomia vaatimuksia.

Kysymys 4: Vähentääkö yhteisen palveluyksikön käyttömahdollisuus palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä ja parantaako se mahdollisuuksia valvoa toimintaa kokonaisuutena (3 § 5 kohta, 18 §)?

Vastaajia yhteensä 229

Kyllä (76 vastaajaa, 33 % kaikista vastaajista)

Tietojen ilmoittamisen keskittämismahdollisuus ilahduttaa monia vastaajia. *Tampereen kaupungin* mukaan tietosuojamääräyksiä noudatetaan potentiaalisesti paremmin, kun kyseessä on suurempi ja näin ollen oletettavasti organisoidummin ylläpidetty rekisteri. Yrittäjähdistyksistä *Suomen Yrittäjät ry* ja *Lääkäripalveluyritykset ry* toteavat, että yhteistä palveluyksikköä voidaan hyödyntää myös potilastietoihin liittyvien tietokantojen keräämisessä ja välittämisessä kansallisille rekisterijärjestelmien ylläpitäjille, esimerkkinä Kanta- ja Kansa-palvelut. *THL:n* mukaan uusi mahdollisuus korjaa nykytilassa todettuja vaikeuksia hallita tilanteita, joissa palveluyksiköt ovat sisäkkäin.

Sosiaalialan Työnantajat sekä Etelä-Suomesta *Kouvolan kaupunki*, *Lappeenrannan kaupunki* ja *Parikkalan kunta* ja Länsi-Suomesta *Kangasalan kunta* uskovat, että yhteisen palveluyksikön käyttömahdollisuus helpottaa pienten palveluntuottajien toimintaa ja edistää pien- ja yksityisyrittäjien pääsyä markkinoille.

Utsjoen kunnan mukaan valvonnan siirtyminen suoraan Valviran ja AVIn alaisuuteen yhtenäistää käytäntöjä. Kunta kuitenkin muistuttaa, että tällainen arviointi tarkoittaa viranomaisen kannalta merkittävää harkintavallan käyttöä, ja on tärkeää luoda yhteneväiset arviointikriteerit sekä kehittää soveltamiskäytäntöjä.

Kyllä pääosin (77 vastaajaa, 34 %)

Valtiovarainministeriö pitää mahdollisuutta yhteiseen palveluyksikköön perusteltuna ja uskoo sen potentiaalisesti keventävän sekä viranomaisen että palveluntuottajan hallinnollista taakkaa. Myös *Suomen Mielenterveysseura ry* ja *Kauniaisten kaupunki* uskovat hallinnollisen työn vähenemiseen, mutta valvonta ei heidän mukaansa näillä keinoin tehostu. Etelä-Pohjanmaalta *Lappajärven kunta* ja *Kuntayhtymä Kaksineuvoinen* arvelevat, että valvonta voi käydä haasteellisemmaksi, mikäli yhteisen palveluyksikön sisäinen seuranta ja raportointi ei ole kunnossa ja yhdenmukaista. Länsi-Suomen *Juupajoen kunnan* ja *Jämsän kaupungin* mukaan valvonnassa on huolena henkilöstöresurssien riittävyys, koska kunnat ovat nykyisin käyttäneet huomattavan määrän resursseja hoitamaan valvontaa paikallisin voimin. *Karijoen kunnanhallituksen* mukaan valvonnasta tulee erittäin haasteellista, jos tuottajia on monia ja he rekisteröivät useita palveluyksikköjä. *Äänekosken kaupunki* huomioi, että valvonnan kohdalla lisätyötä saattaa aiheuttaa myös sopimuksiin perustuvien vastuiden selvittely tilanteessa, jossa jokin palvelukokonaisuuden osa toimii puutteellisesti. Kanta-Hämeestä *Hämeenlinnan kaupunki*, *Tammelan kunta*, *Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä* ja *Hämeen Maakuntaliitto kuntayhtymä*, sekä Etelä-Pohjanmaalta *Alavuden kaupunki* ja *Kuusiokuntien sosiaali- ja terveystyöntekijäyhtymä* katsovatkin, että vastaavan palveluntuottajan vastuu on määriteltävä, eikä vastuun sisältöä voida jättää osapuolten keskinäisen sopimuksen varaan. *SOSTE* nostaa vielä esille huolen asiakkaan kokemusten kuulemisen valvonnassa silloin, jos palveluyksiköistä muodostuu liian suuria.

Näkemisen ja silmäterveyden toimiala NÄE ry toteaa, että yhteinen palveluyksikkö luo uudet markkinat sellaisille toimijoille, jotka lupautuvat hoitamaan viranomaisyhteistyön sellaisten toimijoiden puolesta, jotka haluavat keskittyä lupa-asioiden sijaan potilaiden hoitoon. *Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry* lisää, että tällaisia pieniä toimijoita on ainakin fysioterapia-alalla paljon. *FYSI ry* pitää hyvänä sitä, että yhteenliittyminen on ehdotetussa muodossaan vapaaehtoinen.

Ei kaikilta osin (42 vastaajaa, 18 %)

Etelä-Suomen aluehallintoviraston mukaan yhteisen palveluyksikön käyttö tulee olemaan yleisempää terveydenhuollossa esimerkiksi isoissa lääkärikeskuksissa, mutta sosiaalihuollossa sille on vähemmän tarvetta. Aluehallintovirasto lisää, että koska jokainen palveluntuottaja vastaa itse omasta toiminnastaan, toiminnan valvontamahdollisuudet kokonaisuudessaan tuskin helpottuvat. Pohjanmaalta *Närpiön kaupunki*, *Korsnäsin kunta*, *Mustasaaren kunta*, *Vöyrin kunta* ja *Rannikko-Pohjanmaan sosiaali- ja perusterveydenhuollon kuntayhtymä* pitävät valvontaa hyvin haasteellisena tilanteessa, jossa useat palveluntuottajat rekisteröivät useita eri palveluyksikköjä. *Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n* mukaan valvonnasta tulee haasteellista myös silloin, jos sote-keskukset kasvavat suuriksi. *Lemin kunta* huomauttaa, että yhteisen palveluyksikön sisällä voi lymytä asiansa huonosti hoitavia palveluntuottajia. Myös *Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n* mukaan viranomaisen valvontamahdollisuudet heikkenevät, jos sillä ei ole mitään suoraa kontaktia yksittäisiin palveluntuottajiin.

Tehy ry näkee parannuksena nykytilanteeseen sen, että yhteinen palveluyksikkö mahdollistaa suurelle palveluntuottajalle rekisteröinnin hoitamisen keskitetyksi, ja myös päätökset ovat yhteneväisiä. *Aluehallintovirastot* pitävät mahdollisena, että pienemmät toimijat toimivat monessa eri yhteisen palveluntuottajan yhteisessä palveluyksikössä. Lisäksi heillä saattaa olla omia toimipaikkoja. Aluehallintovirastojen mukaan näiden kaikkien tulisi olla rekisterissä. Esityksessä jää myös epäselväksi yhteisen palveluyksikön osalta se, miten yksittäisten palve-

luntuottajien välisen sopimuksen olemassaolo varmistetaan rekisteröinti-ilmoituksen saapues-
sa viranomaiseen. *Suomen Lääkäriliiton* mukaan on tärkeää pitää kiinni siitä, ettei yhteisen
palveluyksikön vastuullisen palveluntuottajan tehtäväkenttä laajene. Liiton mukaan hanka-
luuksia voi tulla potilasrekisterinpitäjyyteen liittyvissä tulkinnoissa.

Potilasturvallisuuden osalta *aluehallintovirastot* toteavat, ettei vastuu potilasturvallisuudesta
voi siirtyä yhteiselle palveluyksikölle, vaan vastuu palvelun asianmukaisuudesta on aina pal-
veluntuottajalla. Aluehallintovirastot huomauttavat, että ehdotuksen mukaan palveluntuottajan
ei tarvitse esittää viranomaiselle voimassaolevaa potilasvahinkovakuutusta. Asiasta pitäisi olla
vähintään vastaavanlainen ilmoitusvelvollisuus kuin esimerkiksi potilasasiamiehen nimeämi-
sestä tai omavalvontasuunnitelmasta. *Valkeakosken kaupunki* painottaa, että on selvitettävä,
miten potilasturvallisuuden vaarantuessa toimitaan ja miten ilmoittamisvelvollisuudesta sääde-
tään. Valkeakoski lisää, että tietojärjestelmien yhteensovittaminen on olennaista, jotta ongel-
matilanteissa asiakkaan tiedot ovat saatavilla kokonaisuutena huolimatta siitä, kuka palvelun
on tuottanut.

Uudeltamaalta *Hyvinkään kaupunki, Järvenpään kaupunki, Pornainen, Mäntsälä, Nurmijär-
ven kunta, Vihdin kunta ja Tuusulan kunta* pitävät epäselvänä, voitaisiinko mallia käyttää
myös siten, että palveluntuottaja voisi toimia alihankkijoittensa vastuullisena palveluntuottaja-
na.

Ei (9 vastaajaa, 4 %)

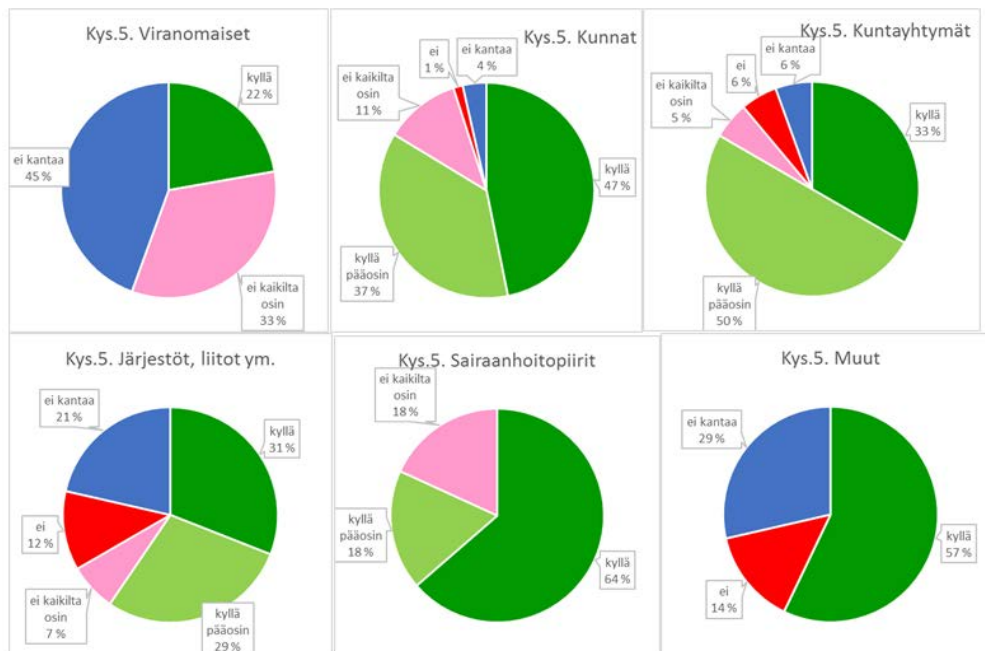
Valviran ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin mukaan yhteisen palveluyksikön
käsite hämärtää vastuusuhteet potilas- ja asiakasnäkökulmasta. Valvira toteaa, että esimerkiksi
potilas, joka käy lääkäriasemalla toimivan itsenäisen ammatinharjoittajan vastaanotolla, saa
nykyistäkin herkemmin sellaisen käsityksen, että lääkäriasema vastaa ongelmatilanteissa myös
kyseisen ammatinharjoittajan toiminnasta, mikä ei pitäisi paikkaansa. *Helsingin ja Uuden-
maan sairaanhoitopiirin* mukaan yhteisen palveluyksikön sijasta tuleekin edellyttää kokonais-
vastuullista toimijaa. Kokonaisvastuullisen toimijan tulee olla se taho, jonka nimissä palveluja
markkinoidaan, ja kokonaisvastuullisen toimijan tulee olla julkinen yhteisö tai yritys. *Valvira*
toteaa myös, että yhteinen palveluyksikkö on herättänyt epäilyksiä esimerkiksi sen suhteen,
miten valvonta kohdistetaan niihin, joihin valvonnan tulee kohdistua.

Valvira kyseenalaistaa myös erillisen rekisteröinnin tarpeellisuuden. Koska yhteinen palvelu-
yksikkö ei olisi oikeushenkilö, sillä ei voisi olla asianomaisista palveluntuottajista erillisiä
omia oikeuksia tai velvollisuuksia, eikä oikeustoimi- tai asianosaiskelpoisuutta. Valvira jatkaa,
että laissa on sinänsä perusteltua säätää ”lakisääteisestä valtakirjasta”, eli mahdollisuudesta
toimia muiden samoissa tiloissa toimivien palveluntuottajien asiamiehenä rekisteröinti- ja
jälkivalvonta-asioissa, mutta tähän ei tarvita yhteisen palveluyksikön käsitettä ja rekisteröintiä.

Ei kantaa (25 vastaajaa, 11 %)

Kysymys 5: Ovatko vastuullisen palveluntuottajan käsite ja tehtävät perusteltuja (3 § 5 kohta, 18 §)?

Vastaajia yhteensä 228

Kyllä (98 vastaajaa, 43 % kaikista vastaajista)

Vastauksissa pidetään yhteisen palveluyksikön kautta toimimista yleisesti järkevänä. *Porin perusturva*, *Uudeltamaalta Helsingin kaupunginhallitus* ja *Kauniaisten kaupunki*, sekä yhdistyksistä *Suomen Yrittäjät ry* ja *Lääkäripalvelu yritykset ry* pitävät tehtäviä hyvin perusteltuina, mutta vastuullinen palveluntuottaja -käsitteestä voi saada sen käsityksen, että kyseinen taho vastaisi muustakin toiminnasta kuin viranomaisyhteistyöstä ja rekisterinpidosta. Laista ei saisi syntyä sellaista kuvaa, että muut tuottajat eivät ole vastuullisia. *Tampereen kaupungille* jää epäselväksi, mitä tapahtuu ongelmatilanteissa, jos vastuullisella palveluntuottajalla ei ole direktiovaltaa rekisterinpitoasiassa.

Kyllä pääosin (75 vastaajaa, 33 %)

Sosiaalijohto ry sekä useat *Etelä-Pohjanmaan* ja *Kanta-Hämeen* kunnat pitävät vastuullisen palveluntuottajan käsitettä perusteltuna, tosin hieman vaikeasti avautuvana. Lausujat katsovat tarpeelliseksi määrittellä tarkemmin, mistä kyseinen taho on vastuussa ja mikä on vastuun juridinen merkitys. *Kymenlaakson Miehikkälän kunnan* ja *Kouvolan kaupungin* mukaan käsite on vaikeasti ymmärrettävä ja saattaa aiheuttaa sekaannusta. Lisäksi yhteisen palveluyksikön käsitteen avoimuus saattaa mahdollistaa hyvinkin suuria kokonaisuuksia. *Jämsän kaupunki* ja *Juupajoen kunta* Länsi-Suomesta kantavat tässä yhteydessä huolta byrokratian lisääntymisestä ja pienten palveluntuottajien halukkuudesta toimia jatkossa palveluntuottajana. *Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK* pitää perusteltuna sekä vastuullisen palveluntuottajan toimimista vastuullisena rekisterinpitäjänä että jokaisen palveluntuottajan vastuuta omasta toiminnastaan. SAK näkisi järkeväksi kuitenkin myös sen, että vastuullisella palveluntuottajalla olisi velvollisuus ilmoittaa viranomaiselle virheellisiksi osoittautuneista rekisteröinnin yhtey-

dessä annetuista tiedoista tai omavalvonnan ja turvallisuuden puutteista. *Kirkkonummen kunta* pohtii, onko vastuullisen palveluntuottajan pakko olla palveluyksikön asiakas- ja potilasrekisterien rekisterinpitäjä. Jos näin ei ole, lakiin voisi lisätä maininnan mahdollisuudesta sopia palveluntuottajien kesken toisin.

Ei kaikilta osin (25 vastaajaa, 11 %)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto huomauttaa, ettei vastuullisella palveluntuottajalla ole direktiovaltaa muihin palveluntuottajiin nähden, minkä vuoksi jää kysymysmerkiksi, miten vastuullinen palveluntuottaja voi tosiasiallisesti vastata tietojen oikeellisuudesta. Aluehallintovirasto kysyy, mikä on sanktio, jos vastuullinen palveluntuottaja antaa vääriä tietoja. *Aluehallintovirastot* huomauttavat, että hallintolain mukaan epäkohtatilanteissa viranomaisella on velvollisuus kuulla asianosaista eli yksittäistä palveluntuottajaa. Vastuullisen palveluntuottajan hankkima selvitys ei ole riittävä, eikä vastuullisen palveluntuottajan antamaa selvitystä periaatteessa aina edes tarvita. Myös *Valvira* kiinnittää huomiota direktiovallan puuttumisen ja hallintolain asianosaissäännösten soveltamisen väliseen ongelmaan. *Valviran* mukaan kyseinen maininta hallintolain soveltamisesta olisi syytä poistaa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää tarkennusta sille, kuinka valvontaviranomaisen tulee menetellä, jotta yhteiseen palveluyksikköön kuuluvien yksittäisten palveluntuottajien oikeus- turva toteutuu ja seuraamukset kohdentuvat oikein. Auki jää myös, miten toimitaan tilanteessa, jossa yksi palveluntuottaja (esimerkiksi lääkäri) päättää erota yhteisestä palveluyksiköstä ja jatkaa toimintaansa itsenäisesti. Aluehallintovirasto kysyy myös, mitä tapahtuu niiden potilaiden rekisteritiedoille, jotka haluavat jatkaa eronneen palveluntuottajan potilaana. Saako lääkäri omia potilaitaan koskevat tiedot mukaansa lähtiessään, tai miten turvataan potilaan hoidon jatkuvuus, jos potilasrekisteri jää yhteiseen palveluyksikköön. *Aluehallintovirastojen* lisäksi muissakin lausunnoissa toivotaan täsmennystä vastuullisen palveluntuottajan käsitteelle.

Valvira nostaa myös esille sen, ettei ehdotuksen 8.5 § (*vastuuhenkilön oikeus käsitellä tietoja*) koske vastuullisen palveluntuottajan mahdollisuutta saada muun palveluntuottajan asiakas- tai potilastietoja. *Valviran* mukaan valvonnassa on nähty tärkeäksi, että esimerkiksi lääkäriaseman vastaavalla johtajalla on oikeus käsitellä potilastietoja ja valvoa omavalvonnallisesti toimintaa. On potilasturvallisuusriski, jos näin ei voida menetellä esimerkiksi silloin, kun epäillään sopimuksen perusteella lääkäriasemalla toimivan lääkärin toiminnan vaarantavan potilasturvallisuutta. *Valviran* näkemyksen mukaan jo vastuulliselle palveluntuottajalle ehdotetusta rekisterinpitotehtävästä johtuu tarve voida omavalvonnallisista syistä käsitellä asianomaisten muiden palveluntuottajien kirjaamia asiakas- ja potilastietoja. Säännös tulisi siksi muotoilla niin, että se koskee selkeästi myös vastuullista palveluntuottajaa. Samasta syystä myös omavalvontaa koskevan 9 §:n tulisi käsitellä vastuullinen palveluntuottaja suhteessa muihin sen kanssa sopimuksen tehneisiin palveluntuottajiin.

Äänekosken kaupunki arvioi, että palvelujen järjestäjän ja valvonnan kannalta voi olla haastavaa selvittää erilaisten sopimussuhteiden mukaisia varsinaista palvelutoimintaa koskevia vastuita ja velvoitteita. Keski-Suomesta *Hankasalmen kunta* ja *Keuruun kaupunki* toivoisivat mahdollisuutta yhteisvastuuseen. Pohjanmaalta *Närpiön kunta*, *Mustasaaren kunta* ja *Uusikaarlepyyn kaupunki* näkevät uhkana integraatiolle sen, jos liian monet toimijat voivat samanaikaisesti tuottaa palveluja samalle palveluyksikölle.

Ei (9 vastaajaa, 4 %)

Vammaisjärjestöt eivät pidä vastuullisen palveluntuottajan tehtäviä perusteltuina. *Kehitysvammaisten Tukiliitto* korostaa asiakasnäkökulmaa ja katsoo, että jokaisen palveluntuottajan tulee itse asioida suoraan valvontaviranomaisen kanssa, jotta ongelmiin on helpompi puuttua ajoissa. Myös *Invalidiliitto* kokee, että ehdotus voi heikentää asiakas- ja potilasturvallisuuden ja oikeusturvan toteutumista. Esimerkiksi asianmukaisten potilastietojen kirjauksen viivästyminen tai puuttuminen voi aiheuttaa hoitovirheitä muun hoidon yhteydessä.

Ei kantaa (21 vastaajaa, 9 %)**Kysymys 6: Onko vastuullisen palveluntuottajan käsitteelle muita vaihtoehtoja?****Vastaajia yhteensä 226****Kyllä (21 vastaajaa, 9 % kaikista vastaajista)**

Lausujat ehdottavat muuan muassa seuraavia vaihtoehtoja: yhteyshenkilö, palveluntuottajan edustaja rekisteri- ja valvontaviranomaisasioissa, päätoteuttaja, palveluntuottajien (nimet) yhteinen edustaja rekisteri- ja valvontaviranomaisasioissa, palveluyksikön edustaja, vastaava palveluntuottaja, yhteisen palveluyksikön edustaja valvonta- ja rekisteriasioissa, koordinoiva palveluntuottaja.

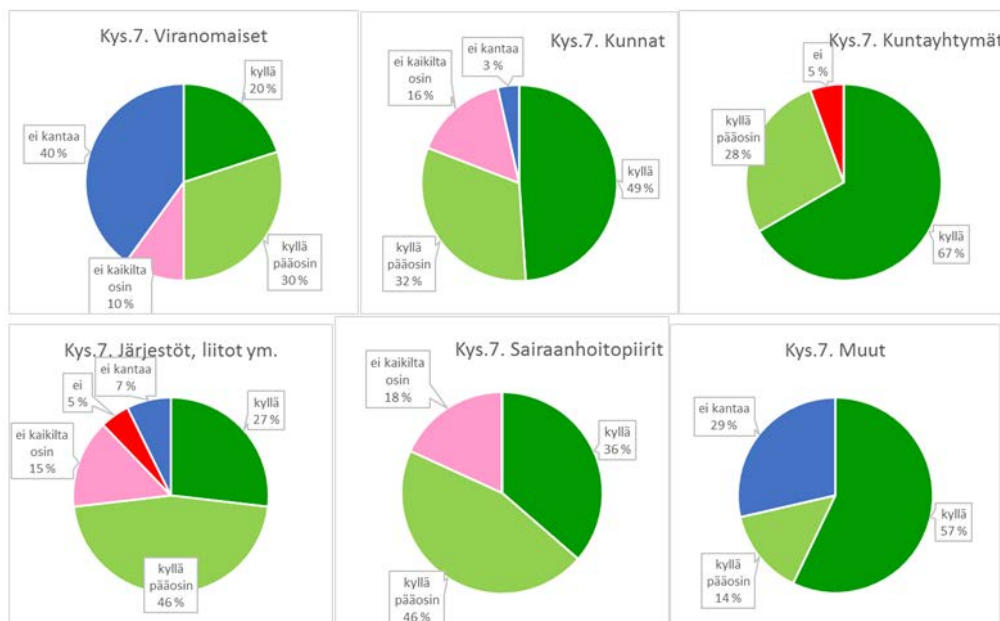
Ei (30 vastaajaa, 13 %)

Kielteisesti vastanneet pitävät käsitettä perusteltuna ja selkeänä. *THL* pitää käsitettä tarpeellisenä, mutta on avoin termin kehittämiseksi.

Ei kantaa (175 vastaajaa, 77 %)

Kysymys 7: Ovatko valvovan viranomaisen keinot, mukaan lukien laiminlyöntimaksu ja rekisteristä poistaminen, riittävät asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta (4 luku)?

Vastaajia yhteensä 230

Kyllä (102 vastaajaa, 44 % kaikista vastaajista)

Aluehallintovirastot pitävät laiminlyöntimaksua hyvänä lisäyksenä viranomaisen keinovalikoimaan. Maksun tulee kuitenkin olla riittävän korkea, jotta sillä on tehoa. Aluehallintovirastojen mukaan nykyisen lainsäädännön antamaa mahdollisuutta asettaa palveluntuottajalle sanktioita luvattomasta toiminnasta ei ole viranomaistaholta juurikaan käytetty, minkä takia laki on ollut siltä osin tehoton. *Vantaan kaupunki* ja *Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä* pitäisivät vielä tehokkaampana ratkaisuna, jos laiminlyöntimaksun ohella olisi käytössä uhkasakko. *Pöytyän kunnan* mukaan lakiin tulisi kirjata myös valvontaviranomaisen toiminnan julkisuus puuttumistilanteissa.

Kyllä pääosin (77 vastaajaa, 33 %)

Suomen Lääkäriliiton ja *Suomen Hammaslääkäriliiton* mukaan laiminlyönti tulisi olla mahdollista korjata pääsääntöisesti ilman taloudellisia seuraamuksia. Uhkasakko mahdollistaisi tämän, ja laiminlyöntimaksu tulisi rajata vain niihin tapauksiin, joissa uhkasakon ei voida katsoa olevan riittävän tehokas keino (esimerkiksi toistuvat laiminlyönnit). Myös *Alavuden kaupungin* ja *Kuusiokuntien sosiaali- ja terveystuntayhtymän* mukaan lakiin tulisi kirjata toiminnan ohjausmahdollisuudet ja sanktiot muissakin kuin vakavissa tilanteissa. *Valvira* kuitenkin pitää uhkasakkomenettelyä hitaana ja raskaana. Valvira mukaan laiminlyöntimaksu voitaisiin määrätä uhkasakon sijaan kiellon tai määräyksen tehosteeksi. Laiminlyöntimaksu tulisi välittömästi maksettavaksi, mikä voisi toimia välittömänä taloudellisena kannustimena uhkasakkoa tehokkaammin.

Vammaisjärjestöjen mukaan laiminlyöntimaksun tulisi suuntautua laiminlyöntien kohteeksi joutuneelle asiakkaalle tai vähintäänkin kyseessä olevien palvelujen kehittämiseen. Muussa tapauksessa palveluntuottajan budjettia rokottavalla laiminlyöntimaksulla voi olla pikemminkin negatiivisia vaikutuksia palvelun laatuun. *Alavuden kaupungin, Hämeen Maakuntaliitto kuntayhtymän ja Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän* mielestä laiminlyöntimaksun tulisi olla suuruudeltaan tuntuva.

Koska palveluntuottajalle kyse on elinkeinosta, *THL* pitää uhkaa rekisteristä poistamiselle potentiaalisesti varsin tehokkaana keinona. *Kanta-Hämeen kunnat* laittavat kuitenkin merkille, että ehdotetussa toimintamallissa toistuvat muut kuin vakavat puutteet asiakas- tai potilasturvallisuudessa eivät vielä anna viranomaiselle mahdollisuutta rekisteröinnin peruuttamiseen tai rekisteristä poistamiseen. *Valvira* huomioi, että toimintaedellytysten tulisi täytyä koko toiminnan ajan. Näin ollen mahdollisuus poistaa edellytyksiä täyttämätön palveluntuottaja rekisteristä tekisi mahdolliseksi sen, että palveluntuottaja voitaisiin poistaa rekisteristä jo siinä vaiheessa, kun tämän taloudelliset olosuhteet eivät vielä ole vaarantaneet asiakas- tai potilasturvallisuutta. *Kauniaisten kaupunki* pohtii, mahdollistaako rekisteristä poistaminen kuitenkin toiminnan jatkumisen esimerkiksi pienimuotoisempana ilman rekisteröimisvelvollisuutta. *Tampereen kaupunki* taas miettii, ovatko keinot riittäviä palvelujen jatkuvuuden näkökulmasta, eli saako asiakas akuuteissa tilanteissa korvaavat palvelut millä tasolla, missä ajassa ja kenen järjestämänä. *Tehy ry* huomauttaa, että taloudellisten edellytysten tarkastelu lisää valvonnan mahdollisuutta, mutta silloin kun kyse on yksittäisestä ammatinharjoittajasta, elinkeinotoiminnan tulot ovat käytännössä henkilön ansiotuloja ja riittävä yksityisyyden suoja on varmistettava.

SOSTEn ja vammaisjärjestöjen mukaan kynnystä valvontaviranomaisten valvonta- ja pakko-keinojen tosiasialliseen käyttöön tulisi madaltaa. Nykyään varsinaisia seuraamuksia – myös lievempiä – tulee hyvin harvoin, vaikka tosiasiaa kyse olisi epäasiallisesta toiminnasta. *Kehitysvammaisten Tukiliitto* nostaa esille vammaispalveluiden haasteeksi nousseen viranomaisten haluttomuuden käyttää järeimpiä keinoja edes vakavissa tilanteissa. Lausujien mukaan olisi myös omiaan kehittämään palvelujen laatua, mikäli tarkastukset, rikkomukset ja seuraamukset näkyisivät julkisessa tietopalvelussa.

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän sekä *Etelä-Karjalasta Imatran kaupungin, Lappeenrannan kaupungin, Parikkalan kunnan ja Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän* mukaan ennakoivan valvonnan osuutta tulisi entisestään korostaa. *Kouvolan kaupunki* kaipaa ennakkollista, suunnitelmallista ja reaktiivista valvontaa ympärivuorokautisen toiminnan valvontaan. Muussa tapauksessa vaarassa on erityisesti lapsen etu lastensuojelun ympärivuorokautisessa hoidossa ja huolenpidossa.

Ympäristöministeriö pitää perusteltuna, että tarkastajan pääsyyllä kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin on asetettu tavanomaista korkeampi kynnys. Säännöstä sovellettaessa on kuitenkin muistettava, että merkittävä osa sosiaalipalveluihin kuuluvasta palveluasumisesta on pysyväisluonteista asumista, ja tilojen tarkastaminen voi olla tarpeellista myös asiakkaan edun kannalta.

Useat vastaajat muistuttavat valvontaviranomaisten riittävän resursoinnin merkityksestä. *Ympäristöministeriö* kantaa tässä yhteydessä huolta etenkin sellaisista ryhmistä, jotka eivät välttämättä pysty itse huolehtimaan eduistaan ja oikeuksistaan.

Ei kaikilta osin (34 vastaajaa, 15 %)

Suomen Puheterapeuttiliitto pitää tarkastuskäynnin edellytykseksi asetettua ”perusteltua syytä” tarpeettomana valvonnan kynnyksenä. Myöskään *Suomen Työterveyshoitajaliitto ry* ja *Akava ry* eivät halua, että valvontaviranomaiselle asetetaan lailla kynnys tarkastuksen tekemiselle.

Useat *Uudenmaan kunnat* vaativat, että lakiin tulee lisätä asiakas- ja potilasturvallisuutta lisäävinä viranomaismenettelyinä asiakas- ja potilasturvallisuuden edistäminen koulutuksen ja yhtenäisten toimintamallien kautta.

Juupajoen kunta ja *Jämsän kaupunki* vaativat järeämpiä sanktioita, jotta palveluntuottajat tiedostavat vastuunsa. *Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry* ilmaisee huolensa valvontaviranomaisten resursseista.

Ei (3 vastaajaa, 1 %)

Vammaisjärjestöt eivät pidä valvojan viranomaisen keinoja riittävinä. FDUV:n mukaan ehdotuksessa on kiinnitetty huomiota vain asiakas- ja potilasturvallisuuteen, vaikka laatu olisi paljon oleellisempi tekijä. Palvelujen kehittämisen näkökulmasta olisi tärkeää, että käyttäjäkokemukset saataisiin näkyville. *Invalidiliitto* toivoo konkreettisempaa sanktiota kuin laiminlyöntimaksu tilanteessa, jossa asiakas- ja potilasturvallisuus on vaarantunut, eikä se ole ehdotuksen 26 §:n määräysten ja pakkokeinojen avulla korjautunut.

Ei kantaa (14 vastaajaa, 6 %)

Espoon kaupunki ei pidä Valviran ja aluehallintovirastojen yhteistyömallia tarkoituksenmukaisena ja harkitsisi valvontaviranomaisten yhdistämistä.

3 Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveystalvelujen tuottamisesta

Lausujille annettiin mahdollisuus kertoa myös vapaamuotoisesti näkemyksistään ehdotetusta laista. Tässä osiossa lausunnonantajat on ryhmitelty seuraavasti:

- Viranomaiset
- Järjestöt, liitot, neuvostot ja niihin rinnastettavat
- Kunnat
- Kuntayhtymät
- Sairaanhoidopiirit

Viranomaisten vapaamuotoiset huomiot

Soveltamisalasta:

Korkein hallinto-oikeus (KHO) kiinnittää ensinnäkin huomiota 1 §:n (*lain tarkoitus*) perusteluihin. Sosiaalipalvelut perustuvat pääosin viranomaisen päätöksentekoon, eli julkisoikeudelliseen oikeussuhteeseen, eikä perusteluissa mainitulla yksityisoikeudellisella sääntelyllä ole asiassa merkitystä asiakkaan suhteessa julkiseen valtaan, eikä sillä ole merkitystä myöskään palvelulaitoksen ja julkisen vallan välisissä sopimuksissa. KHO huomioi myös, että joissain soveltamistilanteissa on mahdollista, että asian arvioinnissa on merkitystä kuluttajansuojalainsäädännöllä ja sopimusoikeudellisilla näkökohdilla, mutta järjestämisvastuu on julkisoikeudellinen. Kuluttajansuojan osalta *Työ- ja elinkeinoministeriö* toteaa, että mikäli kaikki julkisesti rahoitetut sote-palvelut ovat julkisia palveluita riippumatta siitä, onko tuottaja julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin palveluntuottaja, tämä johtaa käytännössä siihen, että jatkossa vain niin sanotut aidosti yksityiset terveystalvelut ovat kuluttajansuojalain piirissä.

2 §:stä (*soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön*) KHO toteaa, että mahdollisuus ilmoittaa myös kotipalveluihin sisältyvän tukipalvelun tiedot rekisteriin saattaisi merkitä ääritapauksessa sitä, että tällaiseen palveluntuottajaan, jota koko laki ei edes koske, saattaisi tulla kohdistetuksi hallinnollisia seuraamuksia ja valvontatoimia. *Oikeusministeriö* kiinnittää huomiota satunnaisen palvelujen tuottamisen epätarkkaan määritelmään, jonka vuoksi soveltamisalan rajausta jää esitysluonnoksessa varsin avoimeksi. Ministeriö painottaa, ettei rekisteröitymistä edellyttävästä toiminnasta tule jäädä epäselvyyttä.

Tukesin näkemys on, että lain soveltamisalan tulisi määräytyä tehtävien toimenpiteiden, eikä niiden tekijän mukaan. *Tukesin* tulkinta on, että lakiehdotuksen muotoilu mahdollistaa sen, että kuka tahansa voisi tehdä ja tarjota vaativaa lääketieteellistä osaamista edellyttäviä toimenpiteitä sisältäviä palveluita. *Tukes* katsoo myös, että mikäli lain soveltamisala rajataan kosemaan vain terveydenhuollon ammattihenkilöitä tai yksikköä, se asettaisi terveydenhuollon ammattihenkilöt ja muut toimenpiteitä suorittavat tahot eriarvoiseen asemaan. Lisäksi jäisi epäselväksi, voivatko muut toiminnanharjoittajat ylipäänsä tarjota vaativia lääketieteellisiä toimenpiteitä sisältäviä palveluita. *Tukesin* mukaan tällaista mahdollisuutta ei pitäisi jättää. Myös ehdotetun lakiluonnoksen valvontakeinoja tulisi *Tukesin* mielestä tarkastella uudestaan siten, että niillä pystyttäisiin tehokkaasti puuttamaan terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja

yksiköiden lisäksi myös muiden lain soveltamisalaan kuuluvien toiminnanharjoittajien lain vastaiseen toimintaan.

Sisäministeriön mukaan ehdotuksesta ei käy selkeästi ilmi, sovelletaanko lakia pelastustoimen tuottamiin ensihoitopalveluihin. Sisäministeriö kaipaa tältä osin tarkennusta.

THL huomioi vielä, että soveltamisala on sidottu osin valinnanvapaussäätelyyn, mikä hankaloittaa ehdotuksen vaikutusten arviointia. *Kilpailu- ja kuluttajavirasto* pitää tätä kytköstä ongelmallisena, koska tuottamislain on tarkoitus koskea laajasti sote-palvelujen tuottajia, ja valinnanvapauden laajuuskin voi muuttua ajan myötä.

Rekisteröinnistä:

Valtiovarainministeriö pitää hyvänä ratkaisuna tuottajan henkilön ja tuottajan palveluyksikön rekisteröimistä erikseen. *Korkeimman hallinto-oikeuden* mukaan ehdotettuun kaksiosaiseen tai -vaiheiseen rekisteröintimenettelyyn sisältyy kuitenkin huomattavia hallinto-oikeudellisia ongelmia. Nyt ehdotetulla tavalla viranomaisen tekee kaksi valituskelpoista hallintopäätöstä rekisteröinnistä. Toiminnanharjoittaja ei kuitenkaan pystyisi aloittamaan toimintaansa ennen kuin myös palveluyksikkö on tullut merkityksi rekisteriin. Useimmissa tapauksissa KHO:n mukaan voisi kuitenkin ajatella, että olisi järkevää päättää toiminnan ja toiminnanharjoittajan rekisteröinnistä yhdellä ja samalla rekisteröintipäätöksellä. Myöskään *oikeusministeriö* ei pidä kaksivaiheista menettelyä ongelmattomana. Ehdotettu sääntely mahdollistaisi oikeusministeriön mukaan muun muassa sen, että viranomaisen voisi merkitä palveluntuottajan rekisteriin myös niissä tapauksissa, joissa tällä ei ole lainkaan sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisen vaatimaa asiantuntemusta, henkilöstöä ja infrastruktuuria. Lisäksi se mahdollistaisi toiminnan aloittamisen edellytyksenä olevan palveluyksikön rekisteröinnin palveluntuottajan ilmoittamien tietojen perusteella ilman ennakkollista varmistumista siitä, että toiminta täyttää sille laissa määritellyt vaatimukset.

Oikeusministeriölle jää epäselväksi, miten rekisteröintiviranomainen arvioi palveluntuottajan luotettavuutta. Perusteluissa viitataan lähinnä sääntelyn tarkoituksen huomioon ottamiseen, sekä velan vaikutukseen kykyyn tuottaa palveluja. Ministeriö kysyy, miten edellä tarkoitettut seikat on mahdollista huomioida tuottajan rekisteröinnissä, joka on tarkoitettu ratkaistavaksi palveluyksikön rekisteröinnistä erillisenä asiana ja siten ilman palvelujen tuottamistapaan, laatuun ja laajuuteen perustuvaa kokonaisarviointia. Palveluntuottaja voitaisiin 12 §:n nojalla rekisteröidä myös ilman palveluyksikköä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pohtii, mitkä ovat ne kriteerit, joilla arvioidaan, tarvitaanko erillinen rekisteröinti 15 §:ssä (*Rekisteröintiä koskeva ilmoitus palveluntuottajan vaihtuessa*) tarkoitetuissa tilanteissa. Aluehallintovirastolle jää myös epäselväksi, miten on toimittava tilanteessa, jossa esimerkiksi kymmeniä yksiköitä omistava palveluntuottaja poistetaan rekisteristä. Esityksen mukainen kaikkien yksiköiden poistaminen rekisteristä voisi pahimmillaan tarkoittaa, että sellaistenkin yksiköiden, joiden toiminnassa ei ole todettu puutteita, asukkaat jouduttaisiin sijoittamaan muualle. Tämä olisi hankalaa erityisesti palveluasumisessa, jossa asiakkaat ovat yksikössä vuokralaisina. Myös rekisteristä poistamisen ja rekisteröinnin peruuttamisen välinen ero jää sekä aluehallintovirastolle että *Valviralle* epäselväksi. *Oikeusministeriö* huomioi tähän liittyen, ettei palveluyksikön toimintaa saa jatkaa, jos toiminnasta vastaavan palveluntuottajan rekisteröinti on poistettu. Rekisteröinnin peruuttaminen ei taas välttämättä johtaisi rekisteristä poistamiseen. Ministeriön mukaan on ajateltavissa, että palveluntuottajan kannalta olisi edullista rekisteröidä mahdollisimman monta palveluyksikköä, mikä tuskin vastaa uudistuksen tavoitteita. *Etelä-Suomen aluehallintovirasto* kysyy myös, mitä tapahtuu,

jos julkinen palveluntuottaja ei tee ilmoitusta ennen lain voimaantuloa. Täytyykö toiminta tällöin keskeyttää, kunnes rekisteröintipäätös on tehty? Esityksessä ei myöskään mainita, mikä on rekisterimerkintöjen säilytysaika. Säilytysajan puuttumiseen kiinnittävät huomiota myös *Korkein hallinto-oikeus* ja *Valvira*. KHO toteaa myös, ettei mahdollisuus merkitä rekisteriin ”muita valvonnassa tarvittavia tietoja” välttämättä täytä sääntelyn tarkkarajaisuudelle asetettavia vaatimuksia.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että vaikka palvelujen tuottaminen ei ehdotuksen mukaan olisi toimiluvanvaraista, lakiehdotuksessa tarkoitettusta rekisteröintimenettelystä muodostuu tosiasiallisesti sellainen, että valtiosääntöoikeudellisesti se on mahdollista rinnastaa luvanvaraisuuteen. Tällaisena se merkitsee puuttumista perustuslaissa suojattuun elinkeinovapauteen, ja sen tulee siten täyttää perusoikeuksien rajoitusten yleiset edellytykset. Oikeusministeriö jatkaa, että lakiehdotuksessa on toisaalta kysymys myös julkisen vallan järjestämisvastuulle kuuluvien sosiaali- ja terveystalouden tuottamisesta, mikä ei lähtökohtaisesti kuulu elinkeinovapauden piiriin. Sääntely muodostuu tältä osin merkitykselliseksi perustuslain 124 §:n näkökulmasta. Perustuslakivaliokunnan käytännössä toimilupasääntelyyn rinnastuvia yksityiskohtia on kuitenkin tämäntyyppisissä yhteyksissä arvioitu pitkälti samoin edellytyksin kuin elinkeinolupasääntelyä. Oikeusministeriö toteaa lopuksi, että luvanvaraisuuden kaltaiseen sääntelyyn on perusoikeusjärjestelmän kannalta sinänsä hyväksyttävät ja painavat syyt liittyen etenkin asiakas- ja potilasturvallisuuteen sekä henkilötietojen suojan turvaamiseen.

Aluehallintovirastot korostavat, että rekisteröinti ja valvonta tulee olla kokonaisuudessaan yhden viranomaisen tehtävänä. Aluehallintovirastojen mukaan lakiluonnoksesta ei ilmene, miten palvelusta perittävät maksut jatkossa määräytyvät ja miten rekisteröinti vaikuttaa maksumisiin ja tuloihin.

THL:n mukaan palveluntuottajarekisterin tietosisältöjen kirjaaminen yksityiskohtaisesti lakiin on jäykkää, ja se voi tehokkaasti estää käytännön muutokset. Palveluntuottajarekisterissä pitäisi sen sijaan edellyttää kansallisesti yhtenäisten tietorakenteiden käyttöä (esim. palvelunimikkeistö), joiden määrittely ja ylläpito on THL:n tehtävä yhteistyössä tiedontuottajien ja muiden viranomaisen kanssa. *Kelan* mukaan perusteluissa on todettu, että vastuullinen palveluntuottaja on yhteisen palveluyksikön asiakas- ja potilasrekisterin rekisterinpitäjä, ja tällöin palvelujen antamiseen osallistuvat voisivat luovuttaa tietoja keskenään ilman erillisiä menettelyjä. Jotta säädettävä luovutus voidaan hallita ja toteuttaa kansallisten tietojärjestelmäpalvelujen välityksellä, vaatii tämä muutoksia nykyisiin tietojärjestelmiin.

Sisäministeriön pelastusosasto esittää, että palveluntuottajalta edellytettäisiin jo ennen rekisteröinnistä päättämistä olemassa oleva valmiussuunnitelma ja selvitys muista varautumistoinenpiteistä.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto kiinnittää huomiota vaikutusarviointeihin ja toteaa, että esitykseen sisältyy merkittävä periaatteellinen muutos sen yhdenmukaistaessa julkisten ja yksityisten toimijoiden rekisteröinnin. Välittömien kustannusvaikutusten lisäksi esitysluonnoksessa voitaisiinkin taloudellisten vaikutusten yhteydessä arvioida myös sitä, miten ehdotettu sääntelymuutos vaikuttaisi eri toimijoiden asemaan markkinoilla.

Verohallinto laittaa merkille, että rekisteri- ja valvontaviranomaiset ohjataan hankkimaan tietoja suoraan toisilta viranomaisilta sen sijaan että tiedot vaadittaisiin palveluntuottajilta. Verohallinto ehdottaa, että tietojenvaihdon helpottamiseksi rekisteri- ja valvontaviranomaisten ja Verohallinnon välillä säädettäisiin mahdollisuus käyttää Verohallinnon harmaan talouden

selvityksikön tarjoamia velvoitteidenhoitoselvityksiä. Tiedonsaantiin liittyen *THL* toteaa, että lakiluonnokseen tulisi lisätä säännös *THL:n* tiedonsaantioikeudesta, joka kohdistuu kaikkiin tuottajiin. Lisäksi lakiin tulee täsmentää *THL:n* oikeus saada tietoja tehtäviensä hoitamista varten valvontaviranomaisen ylläpitämästä palvelutuottajien rekisteristä.

Valvonnasta:

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on huolissaan yhdenvertaisuudesta, eikä suhtaudu varauksettoman myönteisesti kunnan valvontavastuun huomattavaan supistamiseen, palveluntuottajan oikeuteen siirtää toiminta suoraan toiselle palveluntuottajalle, tai kotipalvelun tukipalvelujen jättämiseen rekisteröinnin ulkopuolelle. Myös *KHO* kommentoi toiminnan siirtoa ja toteaa, ettei voida pitää selvänä että palveluyksiköistä voitaisiin tehdä valvonnan tarpeiden ja asiakasturvallisuuden kärsimättä omia vaihdannan kohteitaan, jolloin palveluntuottaja voisi vaihtua ilman että viranomaisen harkitsisi tuottajan ja palveluyksikön toimintaedellytyksiä kokonaisuutena uudestaan.

Eduskunnan oikeusasiamies (EOA) kiinnittää huomiota ehdotuksen kohtaan, jonka mukaan valvonta-asian käsittelee Valvira silloin, kun palveluja tuotetaan useamman kuin yhden aluehallintoviraston toimialueella. Eduskunnan oikeusasiamiehen mukaan voisi olla perusteltua, että Valviralla olisi tällöin oikeus määrätä toimivaltaisesta aluehallintovirastosta. Tyypillisenä tapauksena *EOA* nostaa esille lastensuojelun ja lapsen sijoittamisen sijaishuoltoon toisen maakunnan alueelle.

Ohjaus- ja arviointikäyntien kohdalla *Eduskunnan oikeusasiamies* ja *oikeusministeriö* pitävät ongelmallisena sitä, että käynneistä olisi sovittava etukäteen, sekä erityisesti sitä, että käynnin kohteella olisi mahdollisuus ilmoittaa, ettei se pidä käyntiä tarpeellisena. Tarkastusoikeudesta *EOA* toteaa, ettei valvontatehtävää pitäisi vaikeuttaa asettamalla ”perustellun syyn” kaltaisia rajoituksia. Myös oikeusministeriön mielestä valvontakynnyksistä tulisi luopua erityisesti kun otetaan huomioon asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseen liittyvät tavoitteet sekä sääntelyn soveltuminen sekä julkiseen että yksityiseen palveluntuotantoon. *Etelä-Suomen aluehallintovirasto* lisää, etteivät kaikki asiakkaat kykene itse tekemään epäkohtailmoituksia, eivätkä epäkohdat tule valvontaviranomaisen tietoon ilman tarkastuksia. Valvonnan kohdalla *EOA:n* mukaan olisi myös olennaista säätää, että jokaisella työntekijällä on velvollisuus ilmoittaa potilasturvallisuuden vaarantumisesta salassapitosäännösten estämättä myös suoraan viranomaisille ilman, että ilmoittajalle tulee kielteisiä seuraamuksia. *Aluehallintovirastot* pitävät myös perusteltuna kehotuksen lisäämistä valvontaviranomaisen keinovalikoimaan.

Seuraamuksista:

Korkein hallinto-oikeus toteaa, ettei ehdotuksen perustelujen perusteella ole ajateltavissa, että viranomaisen kohdistaisi hallinnollisia pakkokeinoja tai seuraamuksia yksinomaan palveluyksikköön tai yhteiseen palveluyksikköön. Asian oikeudelliseen luonteeseen kuuluu, että hallinnolliset seuraamukset ovat kohdistettavissa vain siihen toiminnanharjoittajaan, joka vastaa puutteellisesta toiminnasta.

KHO toteaa myös, että tilanteessa, jossa rikkojia on useita, hallinnollinen uhka on kohdistettava kaikkiin rikkojiin erikseen. Ehdotuksen mukainen palveluyksikkö ei ole sillä tavoin selvästi erottuva ja toimintavetoinen toimija, että siihen voitaisiin kohdistaa päävelvoitetta uhkineen. UHKASAKKOLAIN sääntelyä ei siis voida kiertää perusteluissa kuvatulla tavalla. Tästä huomauttaa myös *oikeusministeriö* ja muistuttaa, että uhkasakon suuruus on mitoitettava maksukyvyyn mukaan. Ministeriö mainitsee myös uhkasakkolain periaatteesta, jonka mukaan uhka-

sakko voidaan kohdistaa vain sellaiseen asianosaiseen, jolla on oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa päävelvoitetta.

Aluehallintovirastot pitävät laiminlyöntimaksua parempana ratkaisuna kuin jäykkää uhkasakomenettelyä. Laiminlyöntimaksusta *KHO* toteaa, ettei Suomen lainsäädännössä ole vastaavaa maksua, joka toisaalta määrättäisiin välittömästi ja jota toisaalta voitaisiin käyttää sakon uhan omaisesti. Maksun ehdotettu käyttöala ja -tapa, joka yhdistyy epätarkkaan sääntelyyn, ei täytä *KHO:n* käsityksen mukaan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä asetettuja vaatimuksia. *KHO* toteaa, että maksua ei voida määrätä tarkoituksenmukaisuusharkintaan perustuen eikä maksun määrää voida jättää säätämättä. Myös *Eduskunnan oikeusasiamies* ja *oikeusministeriö* huomauttavat rangaistusluonteisten hallinnollisten taloudellisten seuraamusten rinnastumisesta rikosoikeudellisiin seuraamuksiin, sekä tarpeesta säätää täsmällisesti maksuvelvollisuuden ja maksun perusteista. Muussa tapauksessa valvonnan kohde ei *EOA:n* mukaan voi ennakoita menettelynsä seuraamuksia. *Oikeusministeriö* katsoo tässä kohtaa, että laiminlyöntimaksua koskevat säännösehdotukset on syytä poistaa lakiehdotuksesta, koska ne eivät vastaa hallinnollisen seuraamusten sääntelylle asetettuja valtiosääntöoikeudellisia vaatimuksia. Myös laiminlyöntimaksun asiallinen käyttöala muodostuu ongelmalliseksi, eikä säännöksissä nimenomaisesti mainita, kenelle tai mille laiminlyöntimaksu määrättäisiin.

Oikeusministeriö nostaa vielä esiin ehdotuksen sisältämän rangaistussäännöksen, jonka mukaan rangaistus palvelujen antamisesta ilman rekisteröintiä säädetään rikoslain 44 luvun 3 §:ssä. Ministeriön mukaan tässä syntyy vaikutelma pyrkimyksestä ulottaa rikoslain rangaistussäännös rekisteröitymättä tapahtuneeseen sosiaalipalvelujen antamiseen ilman, että rikoslain sanamuotoa muutetaan. Rikoslaisa säädettyä rangaistavan menettelyn aluetta ei ministeriön mukaan tule kuitenkaan laajentaa erityislainsäädännössä olevilla säännöksillä legaliteettiperiaatteen vuoksi. Mikäli katsotaan välttämättömäksi säätää rangaistavaksi ilman rekisteröintiä toteutettu sosiaalipalvelujen antaminen ja tuottaminen, sekä sosiaalipalveluja koskevan yksikön ylläpitäminen, olisi aihetta harkita ensisijaisesti säännöstä, jossa rangaistukseksi säädetään sakko.

Muutoksenhausta:

Oikeusministeriö esittää oikaisuvaatimuksen käyttöönottoa muutoksenhaun ensivaiheena muissa kuin hallinnollista pakkoa ja pakkokeinoja sekä rekisteristä ja rekisteröinnin poistamista koskevissa asioissa, joissa on tarpeen saada muutoksenhaku mahdollisimman nopeasti tuomioistuimen käsiteltäväksi.

KHO pitää ongelmallisena palveluntuottajan oikeutta edustaa muita palveluntuottajia myös muutoksenhakuasiassa ja toteaa, että hallintotuomioistuin joutuu mahdollisesti kuulemaan erikseen palveluntuottajia tästä edustamisesta huolimatta. Sääntelyllä ei ole myöskään vaikutusta siihen, keneen kohdistetaan esimerkiksi oikeudenkäyntikulujen korvausvelvoitteita. Näin ollen asioiden käsittely ei välttämättä nopeudu. Muutoksenhaun osalta *KHO* toteaa muutoin, ettei ehdotuksessa ole rajoitettu jatkomuutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen valituslupajärjestelmällä. *KHO* katsoo, että mikäli valituslupajärjestelmää ei säädetä tässä laissa yleisenä, sen tulisi koskea ainakin rekisteröintipäätöksistä ja rekisteristä poistamisesta koskevista päätöksistä tehtyjä valituksia. Jos laissa säädettäisiin viranomaisen valitusoikeudesta tilanteessa, jossa hallinto-oikeus kumoaa tai muuttaa viranomaisen päätöstä, valituslupajärjestelmä koskisi myös viranomaisen valitusta. *Oikeusministeriö* esittää valitusluvan käyttöönottoa muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen kaikissa tuottamislain mukaisissa asioissa.

Voimaantulosta:

Valviran mukaan erityisesti yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön uudistamiselle on ollut tarvetta ja lain mahdollisimman nopeaa voimaantuloa on pidetty tärkeänä. *Valvira* kertoo kannattavansa myös tätä näkemystä, mutta korostaa, että lain voimaantuloon on varattava riittävän pitkä aika, jotta *Valviran* ylläpitämä valtakunnallinen rekisteri saadaan valmiiksi siihen mennessä, kun laki tulee voimaan. *Aluehallintovirastojen* mukaan työhön tarvitaan kahden vuoden siirtymäaika, jonka kuluessa nyt voimassa olevat luvat ja rekisteröinnit muutetaan voimaantulevan lain sisällön mukaisiksi rekisteröinneiksi. *Valtiovarainministeriö* huomauttaa, ettei ehdotuksesta käy ilmi, onko palveluntuottajien – ja erityisesti julkisten palveluntuottajien – rekisteröintivelvollisuudelle muu voimaantuloajankohta kuin 2017. Ministeriön mukaan jo vuonna 2017 voimaantullessaan esityksellä olisi talousarviovaikutuksia. Esitystä ei ole kuitenkaan otettu huomioon vuotta 2017 koskevassa kehyksessä eikä talousarvioesityksessä. Esitys tulee käsitellä myös kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa. Valtiovarainministeriö huomioi lausunnossaan myös valmistelussa olevan uuden kansallisen valvontaviranomaisen perustamisen ja toteaa, että voimaantuloajankohta tulisi sovittaa yhteen myös uuden valvontaviranomaisen toiminnan käynnistymiseen. Lopuksi valtiovarainministeriö katsoo, ettei lakia tulisi soveltaa julkisiin tuottajiin ennen sote- ja maakuntauudistusten voimaantuloa. Ministeriön mukaan ei ole tarkoituksenmukaista, että kuntatuottajat hakisivat lyhyeksi siirtymäajaksi rekisteröintiä omille yksiköilleen ennen sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien siirtymistä maakunnille. Lisäksi maakuntien osalta siirtymäsäännöksissä tulee ottaa huomioon maakuntien oman sote-tuotannon yhtiöittämisvelvollisuudelle säädetty siirtymäaika, joka jatkuu vuoden 2020 loppuun

Potilasasiakirjoista:

Kela kiinnittää huomiota vastuullisesta palveluntuottajasta irtautuneen palveluntuottajan mahdollisuuteen saada hoitamiensa henkilöiden yhteystiedot. Kysymysmerkiksi jää Kelan mukaan se, koskeeko oikeus vain yhteystietoja, ja jääkö rekisterin muu sisältö aikaisemmalle rekisterinpitäjälle. Entä mikäli aikaisempana rekisterinpitäjänä toiminut palveluntuottaja on poistettu, jääkö potilas- ja asiakasrekisterien sisältö Kelan tekniseen rekisterinpitoon? Jos yhteisen palveluyksikön vastuullisen palveluntuottajan rekisteröinti poistetaan, miten asiakas- ja potilasrekisterin tiedot jaetaan? Kelalle jää epäselväksi myös se, miten uusi tuottajien ja palveluyksiköiden rekisteröintimalli vaikuttaa olemassa oleviin, nykyisten tuottajien asiakas- ja potilasrekistereiden sekä Potilasarkiston tietoihin. *Valvira* pitää erittäin tärkeänä, että potilas- ja asiakasasiakirjojen säilyttämisestä palveluntuottajan toiminnan päätyttyä säädetään lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä. Ehdotettu säännös ei *Valviran* mukaan kuitenkaan vastaa paperiynä muussa perinteisessä muodossa olevien asiakirjojen osalta olemassa oleviin suuriin säilytysvastuuongelmiin.

Arvonlisäverotuksesta:

Verohallinto toteaa, että terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen arvonlisäverokohteluun vaikuttavat muun muassa lupa- ja rekisteröintimenettelyt, joihin esitys toteutuessaan tuo muutoksia. Verohallinto jatkaa, että sosiaalihuoltopalvelujen arvonlisäverotuksesta annetun Verohallinnon ohjeen (Dnro 604/40/2011) mukaan yksityiset palveluntuottajat voivat myydä sosiaalihuoltopalveluja arvonlisäverottomasti vain, jos toiminta on sosiaaliviranomaisten valvomaa, palvelut myydään sosiaalihuollon tarpeessa olevalle ja ohjeessa luetellut edellytykset toteutuvat. Yksi edellytyksistä on ilmoituksen tekeminen kunnalle, josta nyt ehdotetaan luovuttavaksi. Jos palvelujen tuottamista koskeva ilmoitusmenettely kunnalle poistetaan, pitää sosiaaliviranomaisten valvonta osoittaa jollakin muulla näytöllä, jotta yksityisten palveluntuottajien myymät sosiaalihuoltopalvelut pysyvät arvonlisäverottomina. Esityksen perustelujen mukaan näiden palvelujen arvonlisäverokohtelua ei ole tarkoitus esityksellä muuttaa. Verohallinnon käsi-

tyksen mukaan valvonta toteutuu jatkossa rekisteröintimenettelyn kautta. Myös *valtiovarainministeriö* tuo esille arvonlisäverolain verovapaussäännösten mahdollisen tarkistamistarpeen.

Terminologiasta:

THL:n mukaan lakiluonnoksen terminologia poikkeaa osittain muun muassa asiakastietolain, asiakaslain, asiakasasiakirjalain ja järjestämislain vastaavista. *THL* katsoo, että näissä laeissa tulisi jo yleisen ymmärrettävyyden takia ehdottomasti käyttää samoja termejä. *THL* toteaa myös, että lain nimi tulisi rajata sen sisältöä vastaavaksi, jolloin se voisi esimerkiksi olla Laki sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajien rekisteröinnistä ja valvonnasta. *Kela* nostaa esille sen, että palveluysikkö-käsitteellä on nykyisin eri merkitys esimerkiksi Kanta-sanastossa. Siellä palveluysikköllä tarkoitetaan potilaspalveluita terveydenhuollossa tuottavaa hoitoyksikköä tai hoidollista tukiyksikköä. Tämä saattaa aiheuttaa sekaannusta.

Järjestöjen, liittojen ym. vapaamuotoiset huomiot

Rekisteröinnistä:

Apteekkialan liittojen mukaan esitys sisältää rekisteröintimenettelyn osalta paljon kannatettavia uudistuksia. *Suomen Punaisen Ristin Veripalvelu* toteaa, että veripalvelun näkökulmasta lainsäädännön uudistus yksinkertaistaa lupa- ja toiminnanmuutosprosesseja sekä tarjoaa terveltulleen mahdollisuuden selvittää ja seurata suoraan rekisteristä asiakasorganisaatioiden nimiä, oikeudellista asemaa ja yhteystietoja.

Monet lausunnonantajat kiittelevät rekisteriin sisältyvää julkista tietopalvelua. *Tehy ry:n* mukaan Julkisen tietopalvelun rakentamien voi kuitenkin olla lakiesityksen aikatauluun nähden liian haasteellinen, ja vaarana on, että kustannukset valuvat palveluntuottajien maksettaviksi. Tästä syystä maksuperusteita erikokoisille palveluntuottajille on *Tehyn* mukaan arvioitava huolella.

Suomen Mielenterveysseura ry nostaa esille, että lakiesityksen mukaan hoidon antanut ammattihenkilö on edelleen vastuussa potilasrekisterimerkinnöistä siten kuin siitä säädetään muualla laissa. Toisaalta rekisterinpitäjä on vastuussa henkilötietojen asianmukaisesta käsittelystä. Mielenterveysseura pitää ongelmallisena, että vastuu potilasrekisterin sisältämistä tiedoista on jaettu kahdelle eri toimijalle, joilla ei itsenäisinä toimijoina ole oikeutta valvoa toistensa tekemisiä tai puuttua niihin. Samasta asiasta huomauttavat *Suomen Lääkäriliitto* ja *Hammaslääkäriliitto*. Lääkäriliitto toteaa myös, että on tärkeää että lääkärille annetaan mahdollisuus saada potilasrekisteriin kuuluvat tiedot silloin, kun hän lopettaa sopimuksen vastuullisen palveluntuottajan kanssa. *Suomen Fysioterapeutit ry:lle* jää epäselväksi, täytyykö nimettävän vastuuhenkilön olla omistus- tai työsuhteessa palveluntuottajaan. Myös vastuuhenkilön riittävä osaaminen ja kokemus vaativat selvennystä samoin kuin se, miten vastuuhenkilö on täyttänyt velvollisuutensa. *Suomen Lääkäriliitto* pitää tärkeänä sitä, että esityksen perusteluihin kirjattaisiin esimerkkejä rekisterinpitoon liittyvistä tilanteista, jotta asiassa ei jatkossa jouduttaisi hankaliin tulkintaongelmiin.

Suomen Lääkäriliitto katsoo myös, että rekisteröintimaksujen tason tulisi olennaisesti laskea nykyisestä lupajärjestelmän kohtuuttomasta maksutasosta. Maksujen määrittelyssä tulisi ottaa huomioon, onko kysymyksessä suuri vai pieni palveluntuottaja. *Suomen Hammaslääkäriliitto* toivoo rekisteröintiä varten tehtävää hakemusta kevennettävän siten, että pienet toimijat voisivat noudattaa kevyempää menettelyä.

Palveluntuottajalle asetetuista edellytyksistä:

Edellytyksistä ongelmallisimpana *Suomen Hammaslääkäriliitto* pitää konkurssia koskevaa ehtoa. Liiton mukaan tällainen rajoitus ei ole perusteltu ja voi johtaa kohtuuttomiin tilanteisiin. Toiseksi palveluntuottajalla ei saa olla ulosotossa verovelkoja tai muita julkisia velkoja, mutta hänellä voi kuitenkin olla jopa ulosotossa verovelkaa, kuten esim. perintöveroa tai kiinteistöveroa, joka ei millään tavalla heikennä hänen kelpoisuuttaan tuottaa terveydenhuollon palveluita. Liitto huomioi, että pykälässä on varattu palveluntuottajaksi aikovalle mahdollisuus osoittaa, että huolimatta jonkin edellytyksen puuttumisesta, estettä palveluntuottajana toimimiselle ei ole. Tämä kuitenkin aiheuttaa eri valvontaviranomaisissa todennäköisesti erilaiset tulkintakäytännöt.

Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry:n mukaan on vaarana, että lain myötä lisääntyvät velvollisuudet käytännössä ohjaavat yksinyrittäjiä liittymään suurempiin kokonaisuksiin alihankkijoiksi. Tämä puolestaan hankaloittaa pienten yritysten markkinoille pääsyä ja siellä pysymistä.

Rinnekotisäätiölle jää epäselväksi, odotetaanko järjestöjen ja säätiöiden kantavan huolta kansalaisten hyvinvoinnista ja avun sekä tuen kehittämistä aiempaan tapaan, vai riittääkö tuotannon tehtävä.

Palvelutuotannosta

Terveyspalvelualan Liitto pitää lakiluonnosta hyvänä tukena kilpailuneutraalin toimintaympäristön luomisessa kaikille sosiaali- ja terveyspalveluja tuottaville. *SOSTEn* mukaan taas ehdotus mahdollistaa palvelukonsortioiden rakentamisen esimerkiksi vaativissa sosiaalipalveluissa.

Suomen kuvataidepsykoterapeuttien liitto kantaa huolta maakuntien kyvystä ja mahdollisuudesta tuottaa laadukkaita psykoterapiapalveluita tasapuolisesti. Yhdenvertaisuuden turvaamiseksi liitto näkee tärkeänä säilyttää Kelan nykyinen rahoitusmalli kuntoutuspsykoterapioiden osalta.

Suomen Apteekkariliitto ry:n mukaan lain tulisi mahdollistaa myös apteekkien palvelutuotanto sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmälle. Apteekkariliitto toivoo myös, että lainsäädäntö tulee huomioimaan apteekkien terveyspisteet osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää. *Suomen Farmasialiitolle* jää epäselväksi, miten kliinisen farmasian palveluiden tuottaminen osana apteekkitoimintaa on ratkaistu.

SAK haluaa korostaa lainsäädännön kuten esimerkiksi sitovien määräyksien tai mitoitusten merkitystä palveluntuottajien toiminnan ohjauksessa.

Valvonnasta

Valtakunnallinen vammaisneuvosto VANE esittää huolensa siitä, että lakiesitys ei takaa viranomaisille riittäviä keinoja valvoa palveluiden laatua ennen kaikkea ennakkolisesti ja toisaalta ongelmien jo ilmettyä.

Tehy ry pitää tärkeänä, että omavalvontasuunnitelma on edelleenkin julkinen ja asiakkaiden nähtävillä. Tehyn mukaan potilasasiamiehen nimeäminen voi olla yksittäiselle ammatinharjoittajalle haastavaa (lähinnä sopivan ja sitoutuneen henkilön löytäminen). Maakunnan palvelulaitos voisi koordinoita tätä toimintaa ja tarjota portaalin mahdollisista potilasasiamiehistä, joiden kanssa palveluntuottaja voisi tehdä sopimuksen. *Suomen Hammaslääkäriliitto* vaatii, että omavalvontasuunnitelman laatimista helpotetaan sähköisten järjestelmien avulla. Oma-

valvontasuunnitelman laajuus olisi myös suhteutettava toiminnan laajuuteen. *Palkansaaajajärjestö Pardia ry:n* mukaan valvonta kannattaisi koota yhteen valvontaviranomaiseen.

Potilasasiakirjoista:

Suomen Lääkäriliitto ja *Suomen Hammaslääkäriliitto* laittavat merkille, että esityksestä puuttuu maininta siitä, missä potilasasiakirjoja säilytetään silloin kun toiminta loppuu esimerkiksi palveluntuottajan kuoleman tai oikeushenkilön purkautumisen johdosta. Lääkäriliitto esittää, että lakiin tehdään tätä koskeva selvä pykälä tai asiasta mainitaan hallituksen esityksessä. Jos säännöstä ei saada, niin liiton mukaan tulisi ainakin kirjata se, minkä viranomaisen tulee antaa näissä tilanteissa tarkempi toimintaohje.

Muita järjestöjen tekemiä huomioita:

Valtakunnallinen vammaisneuvosto VANE haluaa muistuttaa Suomessa 10.6.2016 voimaan tuleen YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen velvoitteista, jotka on huomioitava lakiesityksessä.

Suomen Työterveyshoitajaliitto ry pohtii, kuka edustaa työterveyshuoltoa jatkossa maakunnissa

Saamelaiskäräjät pyytävät lakiin tarkennuksia turvaamaan riittävän laadukkaat ja asiakaslähtöiset saamenkieliset palvelut.

Kuntien vapaamuotoiset huomiot

Rekisteröinnistä:

Vimpelin kunta ja *Tammelan kunta* huomauttavat, ettei palveluntuottajaa rekisteröinnin yhteydessä velvoiteta toimittamaan valvontaviranomaiselle omavalvontasuunnitelmaa, valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelmaa tai pelastusviranomaisten päätösasiakirjaa. Nämä tiedot olisivat olennaisia riskiarvion laatimisessa. *Vimpeli* jatkaa, että julkisen palvelun osalta omavalvontasuunnitelman julkisuudesta ja tietoverkossa julkaisemisesta on säädetty järjestämissä laissa. Yksityisen osalta asia jää avoimeksi.

Valvonnasta:

Useat *Etelä-Pohjanmaan* ja *Etelä-Suomen kunnat* kertovat suhtautuvansa varauksella valvonnan painopisteen siirtymiseen vahvasti jälkikäteisvalvontaan. *Espoo* ja *Vihti* ovat huolissaan siitä, kuinka nopeasti palveluntuottajan laiminlyöntejä pystytään korjaamaan esitetyllä valvontamallilla. *Vimpelin kunta* toteaa, että mikäli tarkastuskäynteihin ryhdytään vain erityisistä syistä ja niiden toteutus jää maakunnan sijasta vain aluehallintoviraston tehtäväksi, alueilla olevan palvelutuotannon sisältö ja asiakaspalvelun laatu jäävät osittain selvittämättä. Länsi-Suomen *Kuhmoisten kunta* huomauttaa, ettei pyrkimys kustannustehokkuuteen voi määrittää valvontaa ja lisää, että alueellisen valvontayksikön perustaminen edesauttaisi palvelujen tuotajiin kohdistuvan valvonnan tehokkuutta. Se olisi samalla konkreettinen taho, johon palvelujen käyttäjät voisivat tarvittaessa ottaa yhteyttä.

Tampereen kaupungin mukaan kunnan terveysviranomaisen suorittamasta toimitilojen ja laitteiden tarkastamisesta ennen rekisteröintiä tulisi nyt luopua, tai se tulisi sisällyttää aluehallintoviraston tehtäviin. Nykyisessä muodossaan nämä käynnit ovat tarpeettomia ja menevät päällekkäin aluehallintoviranomaisen toiminnan kanssa. Toteutus voitaisiin hoitaa nykyisin myös digitaalisin välinein.

Lapin kunnista *Savukoski* ja *Rovaniemi* toteavat, että sosiaalihuollon palvelujen osalta tulisi vielä selkeyttää tarkemmin kotipalveluun liittyvien tukipalvelujen tuottamista, niiden arvonalisaroverovelvollisuutta ja suhdetta valvontaan.

Kouvolan kaupungin mukaan asiakaspalautteen prosessi jää puutteelliseksi: vastuut ja reaaliaikaisuus olisi turvattava ja negatiiviseen palautteeseen olisi voitava reagoida nopeasti.

Palveluntuottajan velvoitteista:

Useiden *Uudenmaan kuntien* mukaan esityksestä puuttuvat itse palvelutuotantoa koskevat kriteerit. Kunnille on epäselvää, millä tavalla tämä säädös liittyy maakunta- ja soteuudistuksen lakiesityksiin ja erikoissairaanhoidon työnjakolakesitykseen. *Vihdin kunnan* mukaan tuottamislain tulisi lähteä siitä, että annettavien hoitojen ja hoitokäytäntöjen hyväksyttävät kriteerit ja valvonta ovat samansisältöisiä riippumatta siitä, onko tuottaja yksityinen vai julkinen, tai toimitaanko yhteiskunnan varoilla vai muulla rahoituksella. Säädöksestä ei myöskään käy ilmi, millä tavalla palveluntuottamislupa määräytyy. *Vantaan kaupunki* lisää, ettei laki määrittele tuottajille velvoitteita ennalta ehkäisevän työn huomioimiseen.

Rovaniemen kaupunki kysyy, tuleeko yksityisille palveluntuottajille velvoite toimia maakunnan palveluiden tukena myös poikkeus- ja häiriötilanteissa. Esimerkiksi suuronnettomuustilanteissa voidaan tarvita ammattilaisia enemmän kuin maakunnan palvelulaitoksen palveluksessa on. *Rovaniemi* pohtii myös, velvoitetaanko myös yksityisen palveluksessa työskentelevät yleislääkärit päivystämään yhteispäivystyksessä. Mikäli päivystysvelvoite on vain maakunnan hyvinvointikeskus-/terveyskeskusyhtiöllä, palveluntuottajat joutuvat tuottamaan palveluita eri lähtökohdista.

Lapinlahden kunta kiinnittää huomiota siihen, miten voimassa oleva lainsäädäntö on tuonut eroja palvelujen toteuttamisen tapoihin ja laatuun, kun lupaa ei ole edellytetty kaikilta toimijoilta. Esimerkiksi vanhusten asumispalveluissa tämä näkyy selkeästi. Mikäli palveluntuotannossa edellytetään jatkossa lupaviranomaisten kriteereiden täyttämistä, tämä tuo suuria ongelmia kuntien omistamien kiinteistöjen osalta. Valtavien lisäkustannusten välttämiseksi *Lapinlahti* pitää kuitenkin ensiarvoisen tärkeänä sitä, että kriteerit palvelujen tuottamiseen ovat esimerkiksi tilojen osalta sellaiset, että suuria kiinteistömassoja ei tarvitse kunnissa remontoida.

Vastuullisen palveluntuottajan käsitteeseen toivotaan selvennystä monissa lausunnoissa.

Kuntien roolista:

Useat *Lapin kunnat* sekä *Uudenmaan kunnista Espoo* ja *Vihti* kertovat kuntien muuttuvan roolin jäävän epäselväksi. *Lapin kunnista Savukoski* ja *Kemijärvi* toteavat lakiehdotuksessa sanottavan, että kunnan tehtäväksi jäisi järjestämisvastuuseensa kuuluvien yksityisiltä sosiaali- ja terveyspalveluntuottajilta ostamiensa palvelujen valvonta. Nämä velvoitteet tulisi tarkentaa. Myös *Sastamalan kaupunki* Pirkanmaalta huomauttaa, että taustamateriaaleissa useassa kohdassa viitataan kuntaan viranomaistoimijana, vaikka jatkossa kunnalla ei tällaista roolia ole. *Savukoski* ja *Rovaniemi* kysyvät, voiko tällaisia valvontavelvoitteita ylipäänsä jäädä kuntiin. *Tampereen kaupunki* pitää ristiriitaisena myös sitä, että kunnan edustaja kutsuttaisiin edelleen ennakkotarkastukseen.

Valkeakosken kaupunki, *Keravan kaupunki* ja *Toholammin kunta* toivovat kunnille mahdollisuutta toimia palveluntuottajana. *Toholammi* puhuu tässä yhteydessä erityisesti lähipalvelujen turvaamisesta ja toivoo, että asia huomioidaan myös rahoituksesta päätettäessä. Myös *Lesti-*

Järven kunta, Sauvon kunta ja Paimion kaupunki ovat huolissaan välimatkojen aiheuttamista palvelujen saavutettavuus- ja saatavuusongelmista. *Lappajärven kunta ja Kangasalan kunta* muistuttavat lisäksi valvonnan yhdenmukaisen toteutumisen tärkeydestä koko maassa.

Muut huomiot kunnilta:

Moni lausunnonantaja toivoo täsmennystä sille, mitä riittävä tarkoittaa puhuttaessa valvontaviranomaisen riittävästä resursseista. Useat lausujat tuovat esiin myös sen, miten valinnanvapauslain puuttuminen vaikeuttaa arviointia. Monet peräänkuuluttavat myös riittävää siirtymäaikaa.

Kuntayhtymien vapaamuotoiset huomiot

Palvelutuotannosta

Paimion-Sauvon kansanterveyskuntayhtymä toteaa, ettei palvelujen keskittäminen saa johtaa saavutettavuus- ja saatavuusongelmiin esimerkiksi matka-aikojen vuoksi, ja kansalaisten yhdenvertaisuus tulee taata muun muassa lähipalveluiden turvaamisen kautta. *Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymän* mukaan lähipalvelujen näkyminen lakiluonnoksessa on riittämätön, ja lähipalvelun määritelmä edellyttää tarkennusta. Kysymyksessä on keskeinen yhdenvertaisuustekijä. Samasta syystä laissa tulisi olla erityisin perusteluin mahdollista huomioida tuottajien toimintaympäristöt, kuten esimerkiksi harvaan asutut alueet tai julkisen liikenteen puute.

Kanta-Hämeen kuntayhtymät kantavat huolta resursseista ja asiakas- ja potilasturvallisuudesta, mikäli nykyisin hyvin toimiva kuntien ja aluehallintovirastojen yhteistyö ostopalvelujen valvonnassa ei siirry toimivaksi käytännöksi maakuntien ja aluehallintoviraston välille. *Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän* on vaikea käsittää, miksi esimerkiksi sosiaalihuollon toistuvien palvelujen sekä vanhustenhuollon palvelujen tuottaminen ei onnistuisi kunnilta ja yhteistoiminta-alueilta tulevaisuudessakin.

Vaalijalan kuntayhtymän mukaan laissa ei ole keinoja, joilla turvattaisiin pienten yritysten pysyminen markkinoilla. Palveluyksiköiden siirtokelpoisuus edesauttaa palvelujen keskittämistä suurille toimijoille.

Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymä toteaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työnjako sosiaali- ja terveystyöpalveluiden sekä kuntien kesken kaipaa lainsäädännöllistä selkeyttä. Lain astuessa voimaan toteutuksen jako toimijoiden kesken vaatii erityishuomiota.

Valvonnasta

Perusturvakuntayhtymä Karviainen ja Kuntayhtymä Kaksineuvoinen katsovat, että valvontaja lupaviranomaisella tulee olla selkeä päävastuu valvonnasta. Pulmatilanteissa sitä ei saa siirtää järjestämisvastuussa olevalle maakunnalle ja vetäytyä vastuusta. Kaksineuvoinen painottaa myös yhdenmukaista valvontaa, jolle tulee tuomaan lisähaastetta palveluntuottajien runsas lukumäärä ja isojen ylikansallisten yhtiöiden entistä voimakkaampi mukaantulo. Palveluiden selkeisiin laatu- ja vaikuttavuusmittareihin tulee kiinnittää nyt erityistä huomiota tuottajien toiminnassa ja valvonnassa.

Eteva kuntayhtymä huomioi, että ehdotuksen mukaan asiakkaista tai potilaista ei saa ottaa kuvatalenteita. Tällaisilla kuvatalenteilla voi Etevan mukaan kuitenkin olla merkitystä tarkastuksen lopputuloksen tai tarkastuksen tulosten taltioinnin kannalta ja sitä kautta asiakkaan tai potilaan aseman ja oikeuksien turvaamisen kannalta. Näin ollen kuvatalenteiden oton

pitäisi olla mahdollista, mikäli asiakas tai potilas antaa siihen suostumuksensa tai jos asiakasta tai potilasta ei pysty kuvasta tunnistamaan.

Sairaanhoitopiirien vapaamuotoiset huomiot

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin mukaan tiedon yhteiskäytön, toimivan integraation ja maakuntien välisen sujuvan yhteistyön kannalta olisi tarkoituksenmukaisinta, että rekisterinpitäjän vastuu olisi vain yhdellä taholla ja laissa tarkemmin määriteltäisiin eri toimijoiden roolit tiedon käyttäjinä ja rekisterinpitäjinä. Pirkanmaa jatkaa toteamalla, että kolmiportainen hallinnollinen ohjaus antaa aiempaa paremman mahdollisuuden korjata tarkastustoiminnassa havaittuja epäkohtia. Rekisteröintiin liittyen *Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin* esittää rekisteröintitiedon esilläpidon toimipisteessä määräämistä pakolliseksi.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän mukaan Valviran ja aluehallintovirastojen ylläpitämää rekisteritietoa tulisi olla mahdollista hyödyntää mahdollisimman kattavasti, ja rekisteritietojen sisältö tulisi automaattisesti siirtää esimerkiksi kansallisiin tieto- ja hakupalveluihin (esimerkiksi THL:n palveluvaaka), jotta päällekkäiseltä tietojen siirtämiseltä ja ylläpitämiseltä vältyttäisiin niin yksityisissä kuin julkisissa palveluissa. Palveluntuottajat tulisi myös velvoittaa ylläpitämään tietonsa ajan tasalla, ja rekisteriin tallennettavat tietosisällöt tulisi kartoittaa vastaamaan kansallisia tieto- ja hakupalveluja (mukaan lukien esimerkiksi aukiolo, yhteystiedot).

Lapin sairaanhoitopiirin mukaan luonnoksessa ei oteta riittävästi huomioon sitä, että nykyisen lainsäädännön aikana osalla julkisista palveluntuottajista on selkeästi rooli myös palvelujen järjestäjänä, mikä aiheuttaa toimijoille hyvin erilaisen vastuun omasta toiminnastaan. Asia tulisi huomioida niin kauan kuin järjestämisvastuu ei ole julkisissa palveluissa erotettu tuottamisesta.

Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoitopiiri tuo esille, että yksityisiä terveystalouksia tuotetaan tällä hetkellä asetelmassa, jossa yksittäinen ammatinharjoittaja on tosiasiallinen vastuullinen palveluntuottaja ja lääkärikeskus sen alihankkija. Tilanne on tämä paitsi vastaanotto toiminnassa myös monimutkaisissa toimenpiteissä, kuten yleisanestesiaa vaativissa leikkauksissa, eikä lakiesitys toisi asetelmaan muutosta. Toimintamalli ei kuitenkaan ole perusteltu asiakkaan tai yhteiskunnan näkökulmasta, eikä varsinkaan tilanteessa, jossa yksityisille palveluntuottajille annetaan oikeus tuottaa julkisen järjestämisvastuun piiriin kuuluvia palveluja. Järjestäjän ja asiakkaan näkökulmasta tulee olla selvää, mikä taho palvelukokonaisuudesta vastaa, ja vastuun tulisi olla aina sillä taholla, jonka nimissä palveluja markkinoidaan (yleensä lääkärikeskus tai muu institutionaalinen toimija). HUS ei myöskään pidä tulevaisuudessa perusteltuna yksittäisen henkilön oikeutta toimia palveluista vastaavana tuottajana. Tämä oikeus tulisi HUS:n mukaan rajata julkisyhteisöihin ja yrityksiin (mukaan lukien kolmas sektori).

Lausuntonsa antoivat

Akaan kaupunki
 Akava ry
 Alavuden kaupunki
 Arviointiylilääkäriverkosto
 Attendo
 Auran kunta
 Eduskunnan oikeusasiamies
 Elinkeinoelämän keskusliitto EK
 Enonkosken kunnanhallitus
 Espoon kaupunki
 Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
 Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä
 Etelä-Suomen aluehallintovirasto
 Etelä-Suomen, Itä-Suomen, Lapin, Lounais-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastot
 Eteva kuntayhtymä
 Eurajoen kunta
 Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä
 Förbundet De Utvecklingsstördas Väl rf
 Haapajärven kaupunki
 Haapaveden kaupunki
 Hallintoylihoitajat ry
 Hangon kaupunki
 Hankasalmen kunta
 Hausjärven kunta
 Heiniolan kaupunki
 Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
 Helsingin kaupunginhallitus
 HNS Nämnd för den språkliga minoriteten
 Hoitotyön tutkimussäätiö
 Huittisten kaupunki
 Hyvinkään kaupunki
 Hämeen Maakuntaliitto, kuntayhtymä
 Hämeenlinnan kaupunki
 Iisalmen kaupunki
 Iitin kunta
 Ilmajoen kunta
 Imatran kaupunki
 Inarin kunta
 Ingå kommun
 Invalidiliitto ry
 Isojoen kunta
 Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
 Joensuun kaupunki
 Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty ry
 Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry.
 Juupajoen kunta
 Jyväskylän kaupunki/Perusturva
 Jämsän kaupunki
 Järvenpään kaupunki
 Järvi-Pohjanmaan perusturvalautakunta
 Kaarinan kaupunki
 Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 Kalajoen kaupunki
 Kangasalan kunta
 Kankaanpään kaupunki
 Kansaneläkelaitos
 Karijoen kunnanhallitus
 Kauhajoen kaupunki
 Kauhavan kaupunki
 Kauniaisten kaupunki
 Kehitysvammaisten Palvelusäätiö
 Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
 Keiteleen kunnanhallitus
 Kemijärven kaupunki
 Kemin kaupunki
 Keravan kaupunki
 Keski-satakunnan terveydenhuollon kuntayhtymä
 Keskuskauppakamari
 Keuruun kaupunki
 Kihniön kunta
 Kilpailu- ja kuluttajavirasto
 Kirkkonummen kunta
 Kiuruveden kaupunki
 Kivijärven kunta
 Kolpeneen palvelukeskuksen ky
 Konneveden kunta
 Korkein hallinto-oikeus
 Korsholms kommun
 Korsnäs kommun
 Kouvolan kaupunki, Hyvinvointipalvelut
 Kronoby kommun
 KTO - Varsinais-Suomen erityishuoltopiiri

Kuhmoisten kunta
 Kuhmon kaupunki
 Kuntayhtymä Kaksineuvoinen (Kauhava, Lappajärvi, Evijärvi)
 Kuntoutuksen toimialayhdistys ry
 Kuurojen Liitto ry
 Kuusamon kaupunki
 Kuusiokuntien sosiaali- ja terveystuntayhtymä
 Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä
 Kärsämäen kunta
 Lahden kaupungin sosiaali- ja terveys-toimiala
 Laitilan kaupunki
 Lapin sairaanhoitopiiri
 Lapinlahden kunta
 Lappajärven kunta
 Lappajärven kunta
 Lappeenrannan kaupunki
 Laukaan kunta
 Lemin kunta
 Lestijärven kunta
 Liedon kunta
 Lieksan kaupunki
 Lohjan kaupunki
 Loviisan kaupunki
 Luumäen kunta
 Lääkäripalveluyritykset ry
 Malax kommun
 Marttilan kunta
 Merikarvian kunta
 Miehikkälän kunta, kunnanhallitus
 Muhoksen kunta
 Muuramen kunta
 Mynämäen kunta
 Mäntsälä
 Naantalın kaupunki
 Nousiaisten kunta
 Nurmijärven kunta
 Nykarleby stad
 Näkemisen ja silmäterveyden toimiala
 NÄE ry
 Närpes stad
 Oripään kunta
 Oriveden kaupunki
 Oulaisten kaupunki
 Oulunkaaren kuntayhtymä
 Paimion kaupunki
 Paimion-Sauvon kansanterveyskuntayhtymä
 Palkansaajajärjestö Pardia ry
 Paraisten kaupunki
 Pargas stad
 Parikkalan kunta
 Peruspalvelukuntayhtymä Kallio
 Peruspalvelukuntayhtymä Selänne
 Pielaveden kunta
 Pietarsaaren kaupunki
 Pihtiputaan kunta, perusturvalautakunta
 Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
 Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
 Porin perusturva
 Pornainen
 Posion kunta
 Ptky Karviainen
 Pudasjärven kaupunki
 Puumalan kunnanhallitus
 Pöytyän kansanterveystyön kuntayhtymä
 Pöytyän kunta
 Raahen kaupunki
 Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä
 Raisen kaupunki
 Rannikko-Pohjanmaan sosiaali- ja perusterveydenhuollon kuntayhtymä
 Rantasalmen kunta
 Rauman kaupunki
 Rautavaaran kunta
 Rautjärven kunta
 Ravitsemusterapeuttien yhdistys ry Agromiliitto ry
 Reisjärven kunta
 Riihimäen kaupunki
 Rinnekoti-Säätiö
 Rovaniemen kaupunki
 Ruokolahden kunta
 Ruoveden kunta
 Saamelaiskäräjät
 Salon kaupunki
 Sastamalan kaupunki
 Sauvon kunta
 Savitaipaleen kunta
 Savonlinnan kaupunki
 Savukosken kunta
 Selkäydinvammaiset Akson ry
 Sievin kunta
 Siilinjärven kunta
 Sipoon palvelutalosaatiö sr

Sisäministeriö
 Sisä-Savon th ky
 Siuntion kunta
 SKY Suomen kunto- ja terveystoiminta-keskusten yhdistys
 Sonkajärven kunta
 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
 Sosiaalialan Työnantajat
 Sosiaalijohto - Socialledning ry
 SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
 Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
 Suomen Apteekkariliitto ry
 Suomen Farmasialiitto
 Suomen Fysioterapeutit ry
 Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry
 Suomen Hammaslääkäriliitto ry
 Suomen Kuntaliitto ry
 Suomen kuvataidepsykoterapeuttien liitto ry
 Suomen Lääkäriliitto ry
 Suomen Mielenveysseura ry
 Suomen Puheterapeuttiliitto ry
 Suomen Punaisen Ristin Veripalvelu
 Suomen sairaanhoitajaliitto ry.
 Suomen Työterveyshoitajaliitto ry
 Suomen Yrittäjät ry
 Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä, johtokunta
 Svenska Finlands folkting
 Säskylän kunta
 Taipalsaaren kunta
 Taivassalon kunnanhallitus
 Tammelan kunta
 Tampereen kaupunki
 Tehy ry
 Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL
 Terveyspalvelualan Liitto
 Teuvan kunnanhallitus
 Toholammin kunta
 Turun kaupunki
 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
 Tuusulan kunta
 Tyrnävän kunta
 Työ- ja elinkeinoministeriö
 Urjalan kunta
 Utsjoen kunta
 Uudenkaupungin kaupunki
 Vaalijalan kuntayhtymä
 Vaasan kaupunki
 Vaasan sairaanhoitopiiri
 Valkeakosken kaupunki
 Valtakunnallinen vammaisneuvosto
 Valteri-koulu
 Valtiovarainministeriö
 Vammaisfoorumi ry
 Vantaan kaupunki, sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
 Varkauden kaupunki
 Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
 Vehmaan kunta
 Verohallinto
 Vetelin kunta
 Vieremän kunta, kunnanvaltuusto
 Vihdin kunta
 Vimpelin kunta
 Virolahden kunta
 Vörå kommun
 Yksityishenkilöt
 Ympäristöministeriö
 Ålands landskapsregering
 Ålands omsorgsförbund k.f.
 Äänekosken kaupunki